

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 10.03.2020 № 5-3

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету Національним агентством України з питань
виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від
корупційних та інших злочинів**

Київ 2020

ЗМІСТ

Преамбула	3
Вступ	5
1. Нормативно-правове та організаційне забезпечення функціонування Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	6
1.1. Нормативно-правове регулювання питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	6
1.2. Організаційні питання діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	10
2. Планування видатків та використання коштів державного бюджету на керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	16
2.1. Планування та здійснення видатків державного бюджету	16
2.2. Аналіз виконання показників паспортів бюджетної програми	19
2.3. Використання коштів державного бюджету	21
3. Стан виконання повноважень з управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	31
4. Оцінка стану внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту	45
Висновки	47
Пропозиції	51

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): стаття 98 Конституції України, статті 26 та 110 Бюджетного кодексу України, статті 4, 7 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2020 рік, доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 25.10.2019 № 02-58.

Мета заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

- встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів на відповідні цілі;
- оцінка законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень;
- оцінка стану внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів.

Предмет заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

- кошти Державного бюджету України, виділені Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів за КПКВК 6431010 «Керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» у 2017–2018 роках та за 9 місяців 2019 року;
- нормативно-правові акти, організаційно-розпорядчі та інші документи, які регламентують діяльність Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;
- статистична та інша довідкова інформація, офіційна звітність, документи бухгалтерського обліку (первинні документи), що прямо чи опосередковано характеризують стан виконання бюджетної програми за КПКВК 6431010 «Керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»;
- система внутрішнього контролю Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

Початкові обмеження щодо проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

часові: заходи щодо аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, охоплюють період з 1 січня 2017 року по 30 вересня 2019 року;

географічні: місто Київ.

Об'єкти заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Національне агентство).

Критерії оцінки:

щодо оцінки продуктивності: встановлення співвідношення між результатами діяльності об'єкта контрольного заходу і використаними для досягнення таких результатів фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами;

щодо оцінки результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності об'єкта контрольного заходу запланованим результатам;

щодо оцінки економності: встановлення стану досягнення об'єктом контрольного заходу запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при їх використанні;

щодо оцінки законності прийняття управлінських рішень: встановлення відповідності чинному законодавству управлінських рішень об'єкта контрольного заходу щодо виконання заходів із планування та використання бюджетних коштів;

щодо оцінки своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: встановлення стану своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, що стосуються предмету контрольного заходу; встановлення стану внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів і матеріальних цінностей.

Методи збирання даних:

– аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та документів, що регламентують питання використання коштів державного бюджету за КПКВК 6431010;

– аналіз та перевірка показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 6431010 та звітів про їх виконання;

– аналіз показників бюджетної, фінансової, статистичної та оперативної звітності з питань аудиту, оцінка їх повноти і достовірності;

- перевірка дотримання вимог чинного законодавства про закупівлю товарів, робіт і послуг;
- вибіркоче документальне дослідження наявних документів і форм обліку;
- надання письмових та усних запитів тощо;
- усне та письмове опитування відповідальних посадових осіб об'єкта контрольного заходу;
- дослідження матеріалів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту.

Термін проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): з 18 листопада 2019 року по 25 лютого 2020 року.

ВСТУП

За рішенням Ради Європейського Союзу від 06.12.2007 № 2007/845/ЖНА держави – учасниці Європейського Союзу повинні заснувати офіси з питань розшуку та повернення активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, або надати аналогічні повноваження існуючим органам. Таким чином, вже з 2007 року всі країни – члени Європейського Союзу були зобов'язані створити відповідні установи і таке зобов'язання ними виконано – відповідні установи працюють у всіх 27 країнах – членах Європейського союзу та більш ніж у 100 юрисдикціях по всьому світу.

Другим ключовим актом права Європейського Союзу щодо розшуку та повернення активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, є Директива Європейського Союзу № 2014/42/EU, яка передбачає необхідність вжиття заходів з ефективного розпорядження активами, на які накладено арешт, створення спеціальних інституцій, відповідальних за управління такими активами з метою їх збереження або збереження їхньої вартості, а також можливість реалізації активів.

Починаючи з 2014 року всі учасники зобов'язані були законодавчо створити (призначити) установу, яка б здійснювала управління саме арештованим (а не конфіскованим) майном у кримінальному провадженні з метою попередження втрати ним вартості протягом кримінального провадження, що було виконано.

Так, в країнах членах Європейського Союзу були створені (або призначені існуючі) органи (єдиний або декілька), відповідальні за:

- виявлення та розшук активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні;
- управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні (до кінцевого рішення суду).

Створення в Україні у 2016 році Національного агентства відповідає практиці та тенденціям розвитку регулювання діяльності з розшуку та управління активами Європейського Союзу.

Необхідність створення Національного агентства із повернення активів було одним із основних критеріїв виконання Україною Плану дій з лібералізації візового режиму з Європейським Союзом, який наразі вважається виконаним.

Крім того, однією з умов виконання Меморандуму про взаєморозуміння між Україною як Позичальником та Європейським Союзом як Кредитором щодо отримання Україною макрофінансової допомоги Європейського Союзу у сумі до 1800,0 млн євро (ратифіковано Законом України від 18.06.2015 № 538) є зобов'язання визначити установу, яка буде діяти як управління з повернення активів.¹

Захід державного зовнішнього фінансового контролю (аудит) у Національному агентстві Рахунковою палатою здійснюється вперше.

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ

1.1. Нормативно-правове регулювання питань діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

Правові та організаційні засади функціонування Національного агентства визначені Законом України від 10.11.2015 № 772 «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Закон № 772).

Національне агентство відповідно до Закону № 772 є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, **підзвітним Верховній Раді України**, підконтрольним та відповідальним перед Кабінетом Міністрів України, складається з центрального апарату і територіальних управлінь.

Національне агентство, посилаючись на невизначеність Законом № 772 меж та форм його безпосередньої підзвітності Верховній Раді України та враховуючи, що представник Верховної Ради України входить до складу комісії із зовнішнього контролю, яка має проводити щорічну незалежну зовнішню оцінку його діяльності, **будь-які звіти Верховній Раді України за час своєї діяльності не надсилало.**

Законом № 772 визначені вимоги до Голови Національного агентства, порядок формування конкурсної комісії та проведення конкурсного відбору Голови Національного агентства, повноваження Голови Національного агентства та його заступників.

Так, Голова Національного агентства призначається Кабінетом Міністрів України строком на п'ять років за результатами конкурсу.

¹ Пункт 7 підрозділу «Протидія корупції» розділу «Управління державними фінансами» додатка 1 до Меморандуму.

З часу створення Національного агентства на посаду Голови, за результатами проведеного у листопаді 2016 року конкурсу, призначено Янчука Антона Володимировича². У листопаді 2019 року Кабінет Міністрів України на час здійснення дисциплінарного провадження відсторонив³, а наприкінці грудня, посилаючись на норми частини першої статті 87¹ Закону України «Про державну службу» (додаткові підстави припинення державної служби окремих державних службовців за ініціативою суб'єкта призначення), звільнив Янчука А. В. з посади Голови Національного агентства.

Оскільки впродовж 2017 – 2018 років та 9 місяців 2019 року передбачені штатним розписом дві посади заступників Голови Національного агентства були вакантні, **виконання обов'язків Голови Національного агентства покладено на начальника відділу моніторингу ефективності менеджменту активів цього агентства Сигидина В. М.**⁴

Конкретні **терміни проведення конкурсу** з відбору на посаду Голови Національного агентства **не визначено**. Кабінет Міністрів України розпорядженням від 24.01.2020 № 43 рекомендував конкурсній комісії з відбору кандидата на посаду Голови Національного агентства у тримісячний строк з дати оновлення її складу провести в установленому порядку відповідний конкурс.

Статтею 9 Закону № 772 визначені функції Національного агентства, а статтею 10 – його повноваження.

В межах здійснення контролю за діяльністю Національного агентства статтею 12 Закону № 772 **передбачено проведення щорічної незалежної зовнішньої оцінки його діяльності** комісією із зовнішнього контролю у складі трьох осіб по одному представнику від Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Висновок незалежної зовнішньої оцінки діяльності додається до щорічного звіту Національного агентства, який оприлюднюється до 15 квітня включно на його офіційному вебсайті.

В порушення Закону № 772 до щорічних **звітів** про діяльність Національного агентства **за 2017 рік та за 2018 рік**, які своєчасно оприлюднені на офіційному вебсайті Національного агентства, **не додано висновків незалежної зовнішньої оцінки його діяльності**.

Встановлено, що незалежна **зовнішня оцінка діяльності Національного агентства у 2017–2019 роках не проводилася**, оскільки **комісія** із зовнішнього контролю у складі трьох осіб по одному представнику від Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України **не створювалася**.

Законом № 772 визначено, що **невід'ємною складовою незалежної зовнішньої оцінки діяльності** Національного агентства є **щорічний зовнішній аудит** діяльності Національного агентства, який проводиться

² Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 924.

³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 1137-р, яке втратило чинність згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1381-р.

⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1383-р.

виключно міжнародною або національною аудиторською компанією, **форма та зміст звіту про зовнішній аудит діяльності Національного агентства затверджуються Кабінетом Міністрів України.**

Згідно з Розділом V Закону № 772 у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим законом Кабінету Міністрів України доручалось забезпечити прийняття передбачених ним нормативно-правових актів. Лише через два роки з часу створення Національного агентства Кабінет Міністрів України наприкінці жовтня 2018 року визначив,⁵ що зміст та форма аудиторського звіту за результатами аудиту фінансової звітності Національного агентства визначаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту та вимог Закону України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Національне агентство зовнішній аудит діяльності за 2017 рік не проводило.

За результатами проведених у вересні 2019 року відкритих торгів переможцем конкурсу щодо закупівлі аудиторських послуг з проведення зовнішнього аудиту діяльності Національного агентства визначено Приватне акціонерне товариство «Аудиторська фірма «Де Візу» (далі – ПрАТ «Де Візу»).

Результати проведеного зовнішнього аудиту діяльності Національного агентства за 2018 рік, який ПрАТ «Де Візу» здійснило відповідно до Міжнародних стандартів аудиту у жовтні 2019 року, на офіційному вебсайті не розміщені, його результати не стали невід’ємною складовою незалежної зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства.

Законом № 772 передбачений громадський контроль за діяльністю Національного агентства який забезпечується через Громадську раду при Національному агентстві, склад якої затверджується Головою Національного агентства з дев’яти осіб на підставі результатів конкурсу. Діяльність Громадської ради здійснюється шляхом проведення засідань, які відповідно до Положення про Громадську раду при Національному агентстві⁶ скликаються за потребою, але не рідше одного разу у квартал. На таких засіданнях заслуховується інформація про діяльність, виконання планів і завдань Національного агентства, про витрачання коштів Державного бюджету України, головним розпорядником яких є Національне агентство, надаються висновки за результатами експертизи проєктів нормативно-правових актів тощо.

Громадську раду при Національному агентстві створено у грудні 2017 року. У 2018 році проведено 7, а в 2019 році – 6 засідань Громадської ради. Двічі на своїх засіданнях (06.09.2018 та 17.09.2019) Громадська рада **заслуховувала звіти про результати громадського контролю за використанням бюджетних коштів у 2017 та у 2018 роках відповідно. Будь-яких пропозицій чи зауважень щодо стану використання Національним**

⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 № 874.

⁶ Наказ Національного агентства від 15.12.2017 № 235.

агентством бюджетних коштів за результатами заслуховувань звітів Громадська рада не надавала.

Положення про Національне агентство затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 613, тобто через 2,5 року після прийняття рішення Уряду про утворення Національного агентства.⁷

Як юридичні особи публічного права у жовтні 2018 року утворено⁸ шість міжрегіональних територіальних управлінь Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Західне міжрегіональне територіальне управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Південне міжрегіональне територіальне управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Південно-східне міжрегіональне територіальне управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Північно-східне міжрегіональне територіальне управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Центральне міжрегіональне територіальне управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та Центрально-західне міжрегіональне територіальне управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Територіальні управління).

Законодавством визначено⁹ **граничну чисельність працівників апарату** Національного агентства, яка становила 130 держслужбовців у 2017 році та збільшилась до 195 держслужбовців на кінець 2018 року. Чисельність працівників **Територіальних управлінь** визначено у кількості 240 працівників.

Упродовж 2017–2018 років прийнято низку постанов Кабінету Міністрів України, якими унормовано, зокрема, питання щодо: відбору на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють реалізацію арештованих активів; порядку реалізації арештованих активів на електронних торгах; переліку майна, що підлягає реалізації; здійснення контролю за ефективністю управління активами; реєстрації транспортних засобів за новими власниками, що Національним агентством реалізуються чи передані в управління за договором; утворення шести міжрегіональних територіальних органів Національного агентства; форми та змісту звіту про зовнішній аудит діяльності Національного агентства тощо.

Національним агентством та правоохоронними органами прийнято спільні нормативно-правові акти, якими, зокрема, затверджені порядок

⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 104.

⁸ Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 816.

⁹ Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85.

взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів,¹⁰ порядок взаємодії Національного агентства і Національної поліції України під час здійснення заходів з управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні.¹¹

Отже, **чинна нормативно-правова база дозволяє Національному агентству здійснювати діяльність з виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.**

Водночас **Національним агентством, яке підзвітне Верховній Раді України, будь-яких звітів за час своєї діяльності не надавалося, оскільки порядок складання та зміст такої звітності нормативними актами не унормовано.**

Внаслідок нестворення комісії із зовнішнього контролю у складі трьох осіб по одному представнику від Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України **не здійснюється незалежна зовнішня оцінка діяльності Національного агентства.**

Таким чином, з моменту створення Національного агентства **незалежна зовнішня оцінка його діяльності, яка є обов'язковою відповідно до Закону № 772, комісією із зовнішнього контролю не здійснювалося.**

Національне агентство зовнішній аудит діяльності за 2017 рік **не проводило, результати такого аудиту за 2018 рік на офіційному вебсайті не оприлюднені, що суперечить законодавству.**

Громадська рада, яка свою роботу розпочала лише у 2018 році, **пропозицій чи зауважень щодо стану використання Національним агентством бюджетних коштів не надавала.**

1.2. Організаційні питання діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

З метою забезпечення спроможності виконання Національним агентством покладених на нього функцій Кабінет Міністрів України наприкінці 2016 року затвердив¹² План заходів щодо забезпечення здійснення повноважень та виконання функцій органу виконавчої влади Національним агентством з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – План заходів).

¹⁰ Наказ Національного агентства, НАБУ, ГПУ, СБУ, МВС, Мінфіну від 20.10.2017 № 115/197-о/297/586/869/857 зареєстровано в Мін'юсті 02.11.2017 № 1342/31210.

¹¹ Наказ Національного агентства та МВС від 13.07.2018 № 140/608 зареєстровано в Мін'юсті 01.08.2018 за № 895/32347.

¹² Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 1015.

На виконання Плану заходів, спрямованих на забезпечення роботи Національного агентства, здійснено його державну реєстрацію, затверджено граничну чисельність працівників, визначено приміщення для розташування.

Так, Планом заходів, а саме пунктом 3, **передбачено, що структуру та штатний розпис апарату Національного агентства буде затверджено у грудні 2016 року.** Разом з тим Національним агентством не забезпечено своєчасного виконання завдання щодо затвердження штатного розпису. **Фактично штатний розпис центрального апарату Національного агентства на 2017 рік затверджено на початку лютого 2017 року.**

Затверджений штатний розпис був недосконалим, визначені ним структурні підрозділи та кількість працівників у них не забезпечували належної роботи Національного агентства та зумовили внесення кожного року численних змін до нього.

У 2017 році штатний розпис двічі викладався у новій редакції, ще двічі до нього вносились зміни. Так, змінами впродовж року чисельність працівників Управління виявлення та розшуку активів з 26 збільшено до 36, а чисельність працівників Управління з питань управління активами з 26 зменшено до 24 працівників. На кінець 2017 року у штатному розписі Національного агентства 46 відс. загальної чисельності працівників було закріплено за двома профільними управліннями, які здійснюють виявлення, розшук та управління активами. Отже, більше половини штатної чисельності працівників Національного агентства, як центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, виконують адміністративно-управлінські функції.

Затверджений штатний розпис на 2018 рік також двічі викладався у новій редакції, наказами до нього двічі вносились зміни. Штатний розпис на 2019 рік у новій редакції затверджувався один раз, а зміни до нього вносились тричі.

Як свідчить аудит, двом профільним управлінням, головними функціями яких є виявлення, розшук та менеджмент активів, передбачено 65 посад, тобто третина персоналу, визначеного штатним розписом на 2019 рік. Зменшення частки працівників, які здійснюють виявлення, розшук та управління активами, не сприяло ефективній роботі агентства як органу зі спеціальним статусом.

Національне агентство не виконало низки заходів із забезпечення добору персоналу апарату Національного агентства, необхідного для початку його роботи.

Планом заходів (пунктом 13) **передбачено у лютому 2017 року затвердити положення про структурні підрозділи** апарату Національного агентства. **Фактично положення** про самостійні структурні підрозділи центрального апарату Національного агентства **затверджено** наказами від **21 – 22 березня 2017 року.**

За результатами проведеного у жовтні 2019 року аудиту фінансової звітності Національного агентства за 2018 рік ПрАТ «Де Візу» відмітила, що незважаючи на те, що працівники в межах відділів мають різні завдання й сфери відповідальності, посадові інструкції всіх співробітників в Управлінні з

управління активами, Управлінні з розшуку та виявлення активів є ідентичними й не відображають розподіл їхніх повноважень і відповідальності. Усі без винятку Положення про відділи є однаковими і дублюють за своїм наповненням Положення відповідного управління, тоді як фактично керівники управлінь мають розподіл функцій за напрямками роботи відділів.

Отже, **положення** про структурні підрозділи Національного агентства підготовлено неякісно, внесені до них у 2017 – 2019 роках зміни **чітко не визначили розподіл повноважень та відповідальності кожного структурного підрозділу**.

Планом заходів передбачене поетапне формування штату апарату Національного агентства, а пунктом 22 – **у серпні-вересні 2017 року не менш як на 90 відсотків**.

Встановлено, що впродовж 2017 року до штату було зараховано 71 працівника, 49 з яких відібрано за результатами проведених конкурсів. Крім того, 17 працівників, тобто більш ніж третина від прийнятих за результатами проведених конкурсів, було зараховано на посади у жовтні-грудні 2017 року.

На кінець 2017 року кількість працівників Національного агентства становило 72 працівники, штат сформовано на 55,4 відсотка.

Таким чином, **розпорядження Кабінету Міністрів України** від 14.12.2016 № 1015 в частині формування персоналу у 2017 році залишилось **невиконаним**. Фактично на кінець 2017 року **жоден із структурних підрозділів не було сформовано** у визначеній штатним розписом кількості працівників, що **унеможливує виконання Національним агентством своїх функцій на належному рівні**.

Національним агентством не виконане завдання з нормативно-правового забезпечення у сфері виявлення, розшуку та управління активами.

Планом заходів, а саме пунктом 32, передбачено протягом квітня – травня 2017 року Національним агентством розроблення та затвердження Положення про Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні (далі – Єдиний державний реєстр), порядок його формування та ведення.

На початок 2020 року таке положення Національним агентством **не затверджене**, розроблений проєкт положення заінтересованими органами державної влади не погоджено. Отже, одна з головних функцій діяльності Національного агентства нормативно не унормована. Зазначене свідчить про відсутність у Національному агентстві чіткого бачення процесу формування, створення та наповнення Єдиного державного реєстру.

Планом заходів (пунктом 28) **визначено, що впродовж березня – грудня 2017 року** Національним агентством **буде створено та забезпечено ведення Єдиного державного реєстру**, зокрема розробка та впровадження відповідного програмного забезпечення.

Єдиного державного реєстру Національним агентством у 2017 році не сформовано. Більш того, роботи щодо розроблення програмного забезпечення не розпочато, а відповідні технічні засоби не придбано.

Для забезпечення співпраці з громадськістю Планом заходів, а саме пунктом 38, **передбачено утворення впродовж лютого – квітня 2017 року Громадської ради** при Національному агентстві та формування його персонального складу.

Встановлено, що положення про Громадську раду, її регламент, персональний склад з обранням голови, заступників та секретаря **Громадської ради затверджено у грудні 2017 року.**

Планом пріоритетних дій Уряду на 2017 рік¹³ (далі – Розпорядження 275) для забезпечення інституційної та функціональної спроможності Національного агентства виконувати ключові функції з розшуку та управління активами також визначено низку цільових показників (усього 8) щодо формування штату працівників, розроблення та прийняття необхідних підзаконних актів; приєднання до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних; формування Єдиного державного реєстру тощо.

У Публічному звіті Голови Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів Антона Янчука за підсумками 2017 року визначена необхідність внесення низки змін до Закону № 772 з метою спрощення доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань, автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, вдосконалення норм Закону № 772 щодо управління активами тощо.

Встановлено, що у 2017 році до Закону № 772 не внесено зміни і не приведено у відповідність із Кримінальним процесуальним кодексом України і Цивільним кодексом України.

Завдання Кабінету Міністрів України з формування Єдиного державного реєстру у 2017 році не виконано. Не розпочато приєднання до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування.

Отже, **з восьми визначених Кабінетом Міністрів України на 2017 рік пріоритетних завдань повною мірою виконано лише три.**

Планом пріоритетних дій Уряду на 2018 рік¹⁴ (далі – Розпорядження 244) для Національного агентства визначено п'ять завдань, два з яких не виконано.

Розпорядженням № 244 визначено Національному агентству у

¹³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275.

¹⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 244.

2018 році завершення процесу забезпечення функціональної спроможності виконання покладених на нього функцій з виявлення, розшуку та управління активами, індикатором виконання якого та очікуваними результатами є укомплектування штату центрального апарату та утворення територіальних управлінь Національного агентства.

Завдання щодо укомплектування штату не виконано і станом на 01.10.2019, штат центрального апарату Національного агентства та його територіальних управлінь не сформовано. Із законодавчо визначеної кількості держслужбовців (195)¹⁵ **фактична чисельність працівників центрального апарату** Національного агентства на згадану дату **становила 119 держслужбовців та 6 працівників патронатної служби, тобто 61 відс. визначеної кількості працівників.**

Територіальні управління Національного агентства (всього шість) створені¹⁶ як юридичні особи публічного права, штатна чисельність їх працівників визначена у кількості 240 держслужбовців.

Положення про Територіальні управління Національним агентством затверджене 15.02.2019, тобто на п'ятому місяці після їх створення,¹⁷ а індивідуальні положення кожного Територіального управління – 09.04.2019, на сьомому місяці їх створення.¹⁸ Цими положеннями визначено, зокрема, що Територіальні управління утримуються за рахунок державного бюджету, мають самостійний баланс та рахунки в органах Казначейства.

Національним агентством, із посиланням на недостатнє фінансування, на 2019 рік склад Територіальних управлінь визначено по 14 працівників у кожному. Затверджена структура передбачає два сектори з розшуку та менеджменту активів по чотири працівники у кожному та шість працівників адміністративно-управлінського апарату (керівник, юрист, бухгалтер, діловод, кадровик, спеціаліст з питань запобігання корупції).

Встановлено, що станом на 30.09.2019 **фактична чисельність працівників Територіальних управлінь становила 36 осіб¹⁹, або 15 відс. визначеної загальної чисельності.**

Впродовж 9 місяців 2019 року фактично **сформовано лише керівний склад міжрегіональних територіальних управлінь, підрозділи з виконання профільних функцій працівниками не укомплектовано.** Отже, **Територіальні управління через рік після їх створення фактично виконують лише представницькі функції і не в змозі повною мірою виконувати функції з**

¹⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85.

¹⁶ Постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 816 створено міжрегіональні територіальні органи Національного агентства: Західне, Південне, Південно-східне, Північно-східне, Центральне, Центрально-західне.

¹⁷ Наказ Національного агентства від 15.02.2019 № 38 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 12.03.2019 за № 248/33219).

¹⁸ Наказ Національного агентства від 09.04.2019 № 181.

¹⁹ Західне – 7, Південне – 6, Південно-східне – 3, Північно-східне – 7, Центральне – 6, Центрально-західне – 7.

розшуку та управління активами. Таким чином, кошти, які впродовж 2019 року витрачені на їх утримання – є непродуктивними витратами держбюджету.

Як вже зазначено, на час проведення аудиту кожне територіальне управління у своєму складі має шість працівників, які виконують адміністративно-управлінські функції, безпосередню діяльність з виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здійснювати не будуть, а на їх утримання будуть використовуватись кошти державного бюджету. Такі витрати держбюджету є непродуктивними.

В той же час **виконання адміністративно-управлінських функцій міжрегіональних територіальних управлінь**, за умов позбавлення їх статусу самостійних юридичних осіб, цілком можливе **центральним апаратом Національного агентства, що дозволить оптимізувати витрати міжрегіональних територіальних управлінь на їх утримання, забезпечити ефективний контроль за використанням видатків державного бюджету.**

За Розпорядженням 244 початком роботи Єдиного державного реєстру визначено листопад 2018 року. **Однак і у 2018 році робота зазначеного реєстру розпочата не була.** Передбачені **видатки державного бюджету** у сумі 134772,7 тис. грн на заходи з інформатизації, в т. ч. видатки на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру, залишились **невикористаними.**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1106-р затверджено план пріоритетних дій Уряду на 2019 рік (далі – Розпорядження 1106), яким для Національного агентства до виконання визначено шість завдань, встановлені строки їх реалізації, індикатори виконання та очікувані результати.

Аудитом встановлено, що станом на 01.10.2019 року з шести визначених Розпорядженням 1106 завдань виконано одне (пункт 5), а саме, участь у забезпеченні представництва прав та інтересів України у закордонному юрисдикційному органі у справах, пов'язаних з поверненням в Україну активів, одержаних від корупційних та інших злочинів.

Не виконано завдання щодо укомплектування штату територіальних управлінь Національного агентства; не утворено в структурі Національного агентства лабораторію комп'ютерної криміналістики; не введено в експлуатацію комплексну систему захисту інформації; не здійснено запуск Єдиного державного реєстру в дослідну експлуатацію.

Таким чином, Національне агентство **не забезпечило своєчасного і повного виконання заходів, визначених Кабінетом Міністрів на забезпечення початку роботи Національного агентства.**

З визначених Кабінетом Міністрів України щороку у планах пріоритетних дій Уряду завдань та заходів у **2017 році** Національним агентством **виконано три з восьми, у 2018 році – три з п'яти,** а станом на

01.10.2019 з шести виконано лише одне. Таким чином показник виконання заходів є вкрай низьким та становить 37 відсотків (із 19 виконано 7 заходів).

Як наслідок, упродовж трьох років не забезпечено формування штату центрального апарату Національного агентства та його Територіальних управлінь, не унормовано і не розпочато роботу Єдиного державного реєстру, створені Територіальні управління Національного агентства виконують лише представницькі функції, чим спричиняють непродуктивні витрати держбюджету та не в змозі виконувати свої основні функції, оскільки їх штат сформовано лише на 15 відсотків.

II. ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА КЕРІВНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ

2.1. Планування та здійснення видатків державного бюджету.

Видатки Національному агентству здійснюються за бюджетною програмою за КПКВК 6431010 «Керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів».

Фактична діяльність Національного агентства розпочалася з 2017 року, бюджетний запит за КПКВК 6431010 з визначенням потреби у коштах держбюджету на 2017 рік не складався.

В подальшому, як засвідчили результати аудиту, **процес планування видатків державного бюджету на виявлення, розшук та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, був недосконалим і недостатньо обґрунтованим.**

Потребу у коштах держбюджету Національне агентство визначало на рівні доведених Мінфіном граничних обсягів фінансування, які були значно меншими від фактичної потреби. У 2018 році граничні обсяги фінансування за КПКВК 6431010 доведено у сумі 55385,5 тис. грн, а на 2019 рік – у сумі 140981,6 тис. гривень.

Національним агентством у бюджетних запитах на 2018–2019 роки визначено потребу, не забезпечену граничними обсягами фінансування, у сумах 216792,9 тис. грн та 390195,7 тис. грн відповідно, за уточненими бюджетними запитами потребу у фінансуванні встановлено 253213,4 тис. грн та 169728,4 тис. грн відповідно.

Бюджетні призначення Національному агентству на 2017 рік²⁰ встановлені за рахунок коштів загального фонду держбюджету у сумі 42333,7 тис. грн, на 2018²¹ – 253213,4 тис. грн, на 2019 рік²² – 39728,4 тис. грн, у

²⁰ Закон України від 21.12.2016 № 1801.

²¹ Закон України від 07.12.2017 № 2246.

²² Закон України від 23.11.2018 № 2629.

тому числі на 9 місяців 2019 року – 154931,8 тис. гривень. Інформація про планові та фактичні показники фінансування Національного агентства у 2017–2019 роках коштами загального фонду держбюджету наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Планові та фактичні показники фінансування Національного агентства
у 2017–2019 роках

Роки	2017	2018	тис. гривень 2019	
			на рік	у т. ч. на 9 місяців
Доведений граничний обсяг видатків	-	253213,4	169728,4	-
Потреба, не забезпечена граничними обсягами фінансування	-	216792,9	390195,7	-
Затверджено законом про держбюджет	40011,7	253213,4	239728,4	154931,8
Затверджено законом про державний бюджет із змінами	42333,7	253213,4	216364,8*	142768,5*
Відкрито асигнувань	32934,4	99168,4	91258,3*	
Касові видатки	27019,6	92689,0	64424,5*	
Невикористані асигнування	5914,8	6479,4	-	

*Центральний апарат Національного агентства.

За наведеними у табл. 1 даними, у 2017 році Національному агентству відкрито асигнувань у обсязі 77,8 відс, використано коштів – 63,8 відс. обсягу затверджених на рік видатків; у 2018 році – 39,2 відс. та 36,6 відс. відповідно.

Встановлено, що Мінфіном не дотримано встановлених термінів доведення до головних розпорядників визначених бюджетних призначень.

Порядком складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ²³ визначено, що Мінфін у двотижневий строк з дня прийняття закону про держбюджет доводить до головних розпорядників лімітні довідки про бюджетні асигнування (пункт 26).

У порушення вимог згаданого порядку Мінфін довів Національному агентству за КПКВК 6431010 лімітну довідку про бюджетні асигнування на 2017 рік – 13.01.2017, на 2019 рік – 14.12.2018, тобто пізніше встановленого терміну на 7 днів кожного року.

Як встановлено аудитом, Національне агентство не забезпечило належного планування і розподілу бюджетних асигнувань у 2017–2019 роках. Наслідком цього стали численні коригування як річних показників за статтями витрат (затверджених кошторисів), так і помісячних планів асигнувань, тобто планування використання коштів фактично здійснювалося у ручному режимі.

До кошторису на 2017 рік упродовж року тричі вносились зміни, якими видатки за окремими статтями витрат спочатку збільшувались, а потім

²³ Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.

зменшувались. Так, витрати на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря у серпні були зменшені на 460,0 тис. грн, у листопаді – збільшені на 684,7 тис. гривень. На оплату послуг (крім комунальних) у серпні видатки збільшено на 1517,0 тис. грн, у листопаді зменшено на 484,7 тис. гривень.

У 2018 році до плану асигнувань двічі вносились зміни, якими планові видатки доводились до фактичних. Так, у червні 2018 року збільшено на липень – серпень видатки за рахунок їх зменшення у березні – травні. Проте пізніше видатки, визначені на липень – вересень, були перенесені на жовтень – листопад.

Упродовж 9 місяців 2019 року у плані асигнувань обсяги помісячного розподілу асигнувань змінювались п'ять разів і внесено шість змін до кошторису.

Національне агентство у **2017–2018 роках** не забезпечило повною мірою використання бюджетних призначень, передбачених законами про держбюджет за КПКВК 6431010. **З визначених на ці роки бюджетних призначень у сумі 295547,1 тис. грн використано 119708,6 тис. грн, або 40,5 відс. обсягу.**

Зазначене здебільшого спричинено не виконанням Національним агентством у 2018 році заходів з інформатизації, а саме створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру.

Упродовж 9 місяців 2019 року за КПКВК 6431010 використано 66409,7 тис. грн, або **42,9 відс. обсягу призначень на цей період.** Центральним апаратом Національного агентства використано **64424,5 тис. грн, його міжрегіональними територіальними управліннями – 1985,2 тис. гривень.**

У 2017–2018 роках Національним агентством як благодійні внески, гранти та дарунки отримано обладнання, програмного забезпечення та техніки на суму **2997,9 тис. грн, з яких 2777,7 тис. грн – за рамковою угодою між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств про фінансування заходу «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні»,²⁴** виконавцем якої є Міністерство закордонних справ Данії.

Проект Угоди про фінансування заходу «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 884, ціль та зміст проєкту – покращення процесу провадження антикорупційної політики, сприяння скороченню масштабної корупції тощо.

Національним агентством використовувалися кошти²⁵ на підставі внесених змін (у 2017 році – двічі, у 2018 році – тричі) до кошторисів Національного агентства.

МЗС Данії у 2017 році актами (всього шість) передало Національному агентству комп'ютерне обладнання, пакети сервісної підтримки для серверів та ліцензоване програмне забезпечення загальною вартістю 1823,8 тис. гривень.

²⁴ Програма «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (реєстраційна картка від 05.04.2017 № 3582-01) кошторисною вартістю 15840,0 тис. євро, строк реалізації 15.12.2016 – 14.12.2019.

²⁵ Зазначеного заходу «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні».

Упродовж 2018 року за двома актами прийому-передачі майна Національне агентство від МЗС Данії отримало 20 комплектів персональних комп'ютерів та джерел безперебійного живлення до них, багатофункціональні пристрої та інше обладнання загальною вартістю 953,9 тис. гривень.

У 2018 році на підставі спільного наказу Національного агентства та Міністерства юстиції України²⁶ **зі сфери управління Мін'юсту**²⁷ до Національного агентства **передано легковий автомобіль Lexus ES350** з комплектуючими загальною вартістю **220,2 тис. гривень**.

Отже, Мінфіном та Національним агентством не забезпечено належного планування видатків державного бюджету на керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Мінфін лімітні довідки про бюджетні асигнування доводив з порушенням встановленого терміну. Кошториси та плани асигнувань кожного року неодноразово коригувались, а виділені у 2017–2018 роках кошти у повному обсязі не використовувались.

2.2. Аналіз виконання показників паспортів бюджетної програми

Національне агентство та Мінфін паспорти бюджетної програми за КПКВК 6431010 на 2017–2018 роки затверджували, а на 2019 рік Мінфін погодив у визначені законодавством терміни.

У паспортах визначено мету і завдання бюджетної програми, напрями використання коштів, результативні показники бюджетної програми. Разом з тим Національним агентством не дотримано пункту 1.2 Розділу 1 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання²⁸ (далі – Правила), яким передбачено, що паспорт бюджетної програми формується з використанням інформації, наведеної у бюджетному запиті головного розпорядника.

Так, паспортом бюджетної програми за КПКВК 6431010 бюджетні призначення на 2018 рік були визначені за двома напрямками – кошти у сумі 113290,5 тис. грн на забезпечення виконання завдань у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, 139922,9 тис. грн – на заходи з інформатизації (у т. ч. видатки на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру. Водночас бюджетним запитом на 2018 рік передбачалось кошти у сумі 253213,4 тис. грн використовувати лише за одним напрямком – на забезпечення виконання завдань у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

²⁶ Спільний наказ від 04.04.2018 № 77/1144/7.

²⁷ Автомобіль належав Державному підприємству «Національні інформаційні системи».

²⁸ Наказ Міністерства фінансів України від 29.02.2002 № 1098.

У 2018 та 2019 роках затвердженими паспортами бюджетної програми за КПКВК 6431010 визначались результативні показники затрат, які не передбачались бюджетними запитами – придбання обладнання та витрати на розробку програмного забезпечення для створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру (видатки на заходи з інформатизації).

Національним агентством **не враховано норм Правил при визначенні мети бюджетної програми**. Так, паспортами бюджетної програми за КПКВК 6431010 у 2017–2019 роках мета бюджетної програми визначена як реалізація державної політики у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, що є процесом, і не відображає чітких, реальних та досяжних цілей, яких необхідно досягти при виконанні бюджетної програми. Зазначене ускладнює контроль за ефективністю використання бюджетних коштів.

Паспортами бюджетної програми за КПКВК 6431010 використання коштів передбачалось на забезпечення виконання завдань у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та на заходи з інформатизації (в т. ч. видатки на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру).

Згідно з Правилами, напрями використання бюджетних коштів – це дії (заходи), пов'язані з наданням публічних послуг які спрямовуються на досягнення мети. Отже, паспортами бюджетної програми за КПКВК 6431010 використання бюджетних коштів можна розподілити за напрямками: керівництво та управління Національним агентством; виявлення та розшук активів; управління активами; ведення Єдиного державного реєстру.

Національним агентством не дотримано також Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм²⁹ (далі – Загальні вимоги), якими визначені критерії та вимоги до таких показників.

Так, Загальними вимогами, зокрема визначено (пункт 4), що результативні показники мають бути суспільно значимими, тобто висвітлювати ефект, який отримують економіка та суспільство завдяки діяльності головного розпорядника.

Встановлено, що такі суспільно значимі результативні показники діяльності Національного агентства, як кількість виявлених активів, вартість реалізованих активів впродовж 2017–2019 років у паспортах бюджетної програми за КПКВК 6431010 та, відповідно, у звітах про їх виконання не визначались.

До паспорта бюджетної програми за КПКВК 6431010 на 2019 рік включені три результативні показники продукту, які сформульовані нечітко і неоднозначно, а саме надходження до держбюджету: від здійснення заходів з управління активами на підставі відповідної ухвали суду або згоди власника;

²⁹ Наказ Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536.

від реалізації арештованих активів, які передані Національному агентству для здійснення заходів з управління, у разі якщо за результатами кримінального провадження застосовано конфіскацію чи спеціальну конфіскацію; від реалізації активів, що перебувають в управлінні Національного агентства у разі їх конфіскації, відповідно до положень статті 23 Закону України про Національне агентство.

Враховуючи норми статей 21 та 24 Закону № 772, надходження до держбюджету, наприклад, можна визначити як надходження до держбюджету коштів від реалізації активів та надходження до держбюджету коштів від активів, які передані в управління.

Отже, паспорти бюджетної програми, які склалися Національним агентством і затверджувалися спільно з Мінфіном, не містять належних результативних показників, а запропоновані показники не мають чіткого і однозначного тлумачення. За таких умов неможливо здійснювати реальний моніторинг і контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів.

2.3. Використання коштів державного бюджету

Національним агентством на виявлення, розшук та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, у 2017–2018 роках та упродовж 9 місяців 2019 року **використано 186118,3 тис. грн** коштів загального фонду держбюджету за КПКВК 6431010, з них 1985,2 тис. грн витрачено на утримання Територіальних управлінь.

У 2017 та у 2018 роках Національним агентством **не використано 12394,2 тис. грн відкритих асигнувань.**

Інформація про обсяги та напрями використання таких коштів наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Обсяги та структура видатків Національного агентства
за КПКВК 6431010 у 2017–2019 роках

тис. гривень

Найменування видатків	Видатки					
	2017 року		2018 року		2019 року	
	затвержені	касові	затвержені	касові	затвержені	касові*
Заробітна плата	28412,6	17855,9	59335,3	56376,8	94958,3	44335,0
<i>в т.ч. посадові оклади</i>	<i>17068,8</i>	<i>4617,0</i>	<i>18076,1</i>	<i>11677,5</i>	<i>17559,7</i>	<i>11059,3</i>
<i>за інтенсивність</i>	<i>914,5</i>	<i>3123,4</i>	<i>8697,2</i>	<i>9329,8</i>	<i>32876,9</i>	<i>18685,1</i>
<i>премія щомісячна</i>	<i>1854,5</i>	<i>5147,0</i>	<i>16575,2</i>	<i>18426,5</i>	<i>5267,9</i>	<i>3176,3</i>
Нарахування на оплату праці	6050,7	3074,5	13053,7	10139,3	20890,8	9333,2
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2046,4	2016,4	5270,6	4129,6	6678,8	1149,3
Оплата послуг (крім комунальних)	3791,7	2725,4	59091,6	13232,3	84616,9	7680,0
Видатки на відрядження	208,0	61,1	2629,6	176,3	2751,8	310,9

Продовження таблиці 2

Найменування видатків	Видатки					
	2017 року		2018 року		2019 року	
	затверджені	касові	затверджені	касові	затверджені	касові*
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	548,3	113,2	868,9	325,4	1708,3	316,3
Дослідження і розробки, окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм	-	-	144,6	71,4	148,9	10,2
Інші поточні видатки	11,0	3,2	500,0	21,6	1030,0	53,6
Придбання обладнання і предметів довгострокового використання	1215,0	1119,9	93827,6	8216,3	18444,6	-
Придбання землі та нематеріальних активів	50,0	50,0	18491,5	-	8500,0	1236,0
Усього	42333,7	27019,6	253213,4	92689,0	239728,4	64424,5

*касові видатки Національного агентства станом на 01.10.2019.

Відповідно до інформації, наведеної у табл. 2, Національним агентством на виплату заробітної плати (КЕКВ 2110) та нарахувань на оплату праці (КЕКВ 2120) використано у 2017 році – 77,5 відс., у 2018 році – 71,8 відс., за 9 місяців 2019 року – 83,3 відс. загального обсягу використаних у відповідному році коштів.

Встановлено, що у 2017 році, за значної кількості вакантних посад³⁰, на виплату заробітної плати використано на 10556,7 тис. грн менше обсягу, визначеного у кошторисі. Фактичні виплати за посадовими окладами на 12451,8 тис. грн менше запланованих. В той же час річні обсяги виплачених надбавок за інтенсивність праці у 3,4 раза (на 2208,9 тис. грн), а щомісячних премій у 2,8 раза (на 3292,5 тис. грн) більше запланованих.

Обсяг нарахованих впродовж 2017 року щомісячних премій майже на 12 відс. перевищив обсяг виплат за посадовими окладами.

З квітня по серпень включно працівникам Національного агентства нараховувались щомісячні премії в однакових розмірах – у квітні та травні по 60 відс., у червні та липні по 80 відс., у серпні у розмірі 140 відс. від їх посадових окладів за фактично відпрацьований час.

З вересня 2017 року Національним агентством застосовується індивідуальний підхід при нарахуванні працівникам щомісячних премій, їх розміри визначались у обсязі від 80 відс. до 260 відс. посадових окладів за фактично відпрацьований час. Голові Національного агентства на підставі резолюцій Першого віце-прем'єр-міністра України за результатами роботи у листопаді нарахована премія у розмірі 70 відс., а у жовтні та грудні – по 150 відс. його посадового окладу.

³⁰ Станом на 31.12.2017 фактична чисельність працівників Національного агентства становила 54 відс. штатної кількості.

У 2018 році на виплату заробітної плати працівникам використано 56376,8 тис. грн, що становить 95,0 відс. запланованого річного обсягу видатків. Обсяг коштів, що передбачався на виплати за посадовими окладами, використано на 67,6 відсотка. В межах запланованого фонду оплати праці працівникам виплачувались **надбавка за інтенсивність** праці, річний обсяг якої (9329,8 тис. грн) **на 7,3 відс. перевищив запланований**. Обсяг виплачених **щомісячних премій** (18426,5 тис. грн) **більший від запланованого на 11,2 відсотка**.

Впродовж січня – липня 2018 року щомісячні премії працівникам Національного агентства нараховувались у розмірах від 65 відс. до 180 відс. їх посадових окладів. У серпні – листопаді розмір нарахованих премій коливався в межах від 150 відс. до 500 відс., а у грудні – від 60 відс. до 350 відс. посадових окладів працівників. Голові Національного агентства за згодою Кабінету Міністрів України по одному місяцю премія була нарахована у розмірі 100 відс., 190 відс. та 220 відс., двічі нараховувалась премія по 200 відс., а 6 місяців – по 150 відсотків. За грудень 2018 року місячна премія Голові Національного агентства не нараховувалась через несвоєчасне отримання згоди Кабінету Міністрів України.

За 9 місяців 2019 року на виплату заробітної плати працівникам центрального апарату Національного агентства використано 44335,0 тис. гривень. У структурі виплат з оплати праці 24,9 відс. – виплати за посадовими окладами, 42,1 відс. – надбавки за інтенсивність праці, 7,2 відс. загального обсягу виплаченої зарплати – щомісячні премії працівникам.

Виплата премій у Національному агентстві унормована наказом від 31.03.2017 № 25, яким затверджено Положення про преміювання працівників центрального апарату Національного агентства.

Положенням визначено, що працівникам центрального апарату Національного агентства можуть встановлюватись такі премії:

- місячна премія відповідно до особистого внеску в загальний результат роботи центрального апарату Національного агентства;
- премія за результатами щорічного оцінювання службової діяльності;
- додаткова премія за умови успішної незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства та успішного проходження щорічної оцінки виконання покладених обов'язків і завдань працівниками Національного агентства.

До 2019 року фонд преміювання держслужбовців встановлено у розмірі 20 відс. загального фонду посадових окладів на рік за успішного проходження щорічної оцінки виконання покладених обов'язків і завдань та економії фонду оплати праці. Крім того, може бути виплачена премія у розмірі тримісячної заробітної плати за умови успішної незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства.

Положенням про преміювання не встановлені чіткі критерії з визначення розміру щомісячної премії залежно від особистого вкладу працівника в загальний результат роботи та функцій, якісне виконання яких сприяє преміюванню.

Визначено, що розмір премій працівникам центрального апарату Національного агентства встановлюється Головою Національного агентства шляхом видання відповідного наказу.

Відповідно до Положення про преміювання з 01.01.2019 загальний розмір місячної премії, яку може отримати держслужбовець на рік, не може перевищувати 30 відс. фонду його посадового окладу на рік (без врахування премії у розмірі тримісячної заробітної плати за умови успішної незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства та успішного проходження щорічної оцінки виконання покладених обов'язків і завдань).

Встановлено, що премії працівникам Національного агентства у розмірі тримісячної заробітної плати за умови успішної незалежної оцінки ефективності діяльності не виплачувались.

Водночас у 2017–2018 роках загальний розмір виплачених щомісячних премій, який Положенням про преміювання встановлено у розмірі 20 відс. загального фонду посадових окладів на рік, значно перевищив виплати працівникам за посадовими окладами. Як наслідок, фактичний розмір виплачених премій у 2017 році становив у середньому за рік – 112 відс., у 2018 році – 167,6 відс. до посадових окладів.

На придбання офісних меблів, канцелярського приладдя, господарських товарів, комп'ютерної та обчислювальної техніки тощо Національним агентством у 2017 – 2018 роках та центральним апаратом упродовж 9 місяців 2019 року **використано 7295,3 тис. грн** (за КЕКВ 2210). У 2017 році за КЕКВ 2210 використано 98 відс., у 2018 роках 78,3 відс. річних призначень на ці цілі. Національним агентством, як головним розпорядником коштів за КПКВК 6431010, за 9 місяців 2019 року за КЕКВ 2210 використано 19,8 відс. річного обсягу призначень.

Аудитом встановлено неекономне використання 177,7 тис. грн бюджетних коштів за КЕКВ 2210.

Так, у 2017 році без проведення конкурсних процедур Національним агентством придбано вживані меблі на суму 177,7 тис. грн у ДП «Українська правова інформація», засновником якого є Міністерство юстиції України. На момент закупівлі держпідприємство здійснювало заходи з припинення своєї діяльності і до нього були подані численні позови щодо невиплати заробітної плати працівникам.

За нагальної потреби, **передання вже вживаних матеріальних цінностей** від однієї державної установи до іншої **могла бути здійснена на безоплатній основі** як благодійні внески, гранти та дарунки.

На оплату послуг (крім комунальних) за КЕКВ 2240 Національним агентством у 2017 – 2018 роках **використано 15957,7 тис. гривень.**

Встановлено, що Національним агентством не забезпечено належного планування видатків на зазначені цілі, оскільки у 2017 році використано 71,9 відс., а у 2018 році – 22,4 відс. річних обсягів призначень. За 9 місяців 2019 року на оплату послуг (крім комунальних) за КПКВК 6431010 використано 9,1 відс. річних призначень.

Національним агентством у 2017 – 2018 роках та за 9 місяців 2019 року сплачено 3385,3 тис. грн ДП «Спецагро» як відшкодування витрат балансоутримувача на утримання приміщення³¹, частину якого (1629,7 кв. м) Фонд державного майна України передав Національному агентству³². За окремими договорами³³ відшкодовувались комунальні послуги щодо енерго- та теплопостачання, водопостачання та водовідведення, прибирання місць загального користування та території.

Аудитом встановлено, що видатки, перераховані Національним агентством ДП «Спецагро» у сумі 1242,7 тис. грн як відшкодування витрат балансоутримувача з поточного ремонту будівлі та приміщень загального користування, здійснені без відповідних підтвердних документів, які обґрунтовують вартість наданих послуг, і є непродуктивними.

Вартість витрат на утримання орендованого приміщення ДП «Спецагро» встановлювало на початок кожного року, тобто, на початок кожного року вже були визначені витрати, які здійснить ДП «Спецагро» впродовж року, зокрема, і на утримання інженерних мереж, здійснення поточного ремонту будівлі та приміщень загального користування тощо.

Щорічними договорами про відшкодування витрат передбачалось, що у разі необхідності разом з актами надання послуг ДП «Спецагро» надає Національному агентству відповідні підтвердні документи (їх копії), що обґрунтовують вартість наданих послуг.

Документи (акти виконаних робіт, договори, кошториси) чи їх копії **щодо проведення ДП «Спецагро» у 2017 – 2019 роках поточного ремонту будівлі**, у якій розташоване Національне агентство, у Національному агентстві **відсутні**, а запит щодо надання таких документів, який Національне агентство направило ДП «Спецагро» на вимогу контрольної групи, залишився без відповіді.

Національне агентство необґрунтовано відшкодовує ДП «Спецагро» витрати з прибирання приміщень загального користування та охорони будівлі. Вартість таких послуг вираховується як співвідношення понесених ДП «Спецагро» витрат на прибирання та охорону будівлі до площі приміщень, які займає Національне агентство.

³¹ Договори з ДП «Спецагро» на відшкодування витрат балансоутримувача від 20.06.2017 № 8, від 01.03.2018 № 3, від 18.02.2019 № 03129КП.

³² За договорами з ФДМУ від: 23.02.2017 – 732,8 кв. м, від 03.05.2017 № 131 – 326,9 кв. м, від 29.01.2018 № 28 – 570,0 кв. м.

³³ Договори від 14.06.2017 № 7, від 01.03.2018 № 1, від 27.02.2019 № 03130ВКП.

З приміщень загального користування Національне агентство користується сходовою клітиною з першого на другий поверх та ліфтом. Компенсація за прибирання таких приміщень у загальній сумі 353,4 тис. грн необґрунтована і непорівнянна з витратами (568,8 тис. грн), понесеними Національним агентством за прибирання орендованих приміщень.

Національне агентство має відокремлений вхід до своїх приміщень, який, як і орендовані приміщення, охороняється організацією, послуги якої оплачуються Національним агентством коштами за КПКВК 6431010. Разом з тим 77,6 тис. грн відшкодовано ДП «Спецагро» за послуги з охорони приміщень.

Отже, Національним агентством не забезпечено продуктивного та економного витрачання коштів на відшкодування витрат балансоутримувача за надані послуги з утримання орендованих приміщень. У 2017 – 2018 роках та за 9 місяців 2019 року Національне агентство сплатило кошти у сумі 1673,7 тис. грн ДП «Спецагро» без підтвердних документів, які обґрунтовують надання відповідних послуг.

Аудитом встановлено, що Національним агентством за результатами проведення переговорної процедури з Управлінням поліції охорони в місті Києві було укладено договори на охорону орендованих приміщень, за якими сплачено у 2018 році – 1051,2 тис. грн, за 9 місяців 2019 року – 874,8 тис. гривень.

Законом України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» (далі – Закон про закупівлі) визначено, що переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток (стаття 35), а наведені при цьому приклади застосування переговорної процедури не передбачають закупівлю послуг з охорони. Водночас стаття 20 Закону про закупівлю основною процедурою закупівлі визначає відкриті торги.

Отже, договори на охорону орендованих приміщень укладені за неналежною процедурою закупівлі, що є порушенням норм статей 20 та 35 Закону про закупівлю.

Національним агентством не забезпечено економного використання бюджетних коштів, передбачених на оплату послуг з охорони орендованих приміщень. Так, за укладеними договорами вартість послуг з охорони одним співробітником поліції охорони за одну годину у 2018 році становила 120 грн, а у 2019 році – 150 гривень. Разом з тим у 2017 році вартість послуг, наданих двома співробітниками за одну годину зі спеціальними засобами активної охорони Охоронної компанії «Град-Львів», становила 21,84 гривень.

Аудитом встановлено, що у 2017–2018 роках за результатами проведених конкурсних процедур було відібрано виконавців, які виконали **роботи з поточного ремонту орендованих приміщень** вартістю 2021,2 тис. гривень. Виконання таких робіт Національним агентством **проведено без погодження** Фонду державного майна України як **орендодавця** та Мінагрополітики як

власника приміщення, чим порушено норми договору (пункти 4.4 та 11.2) щодо її оренди.

За результатами конкурсних процедур відповідно до укладених договорів Національне агентство у **2017–2018 роках та за 9 місяців 2019 року** на утримання переданих йому у користування приміщень **сплатило 2021,2 тис. грн за виконані роботи з поточного ремонту, 568,8 тис. грн за постійне та разове (після ремонту) прибирання та 2022,4 тис. грн за охорону орендованих приміщень.**

Національним агентством запроваджено неекономну та непрозору схему використання службового автомобіля.

Посилаючись на відсутність посади водія у штатному розписі, безоплатно отриманий від ДП «Національні інформаційні системи» автомобіль Lexus ES350 передано на позабалансовий облік Комунальному підприємству «Автотранспортне підприємство виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)» (далі – АТП) та одночасно укладено договір³⁴ про надання послуг з нерегулярних пасажирських перевезень.

Згаданим договором визначено, що Національне агентство здійснює ремонт автомобіля, вчасно замінює шини та акумулятор, забезпечує обов'язкове страхування. АТП, в свою чергу, надає водія та паливно-мастильні матеріали, забезпечує зберігання автомобіля у гаражі та альтернативний транспортний засіб на період ремонту автомобіля.

Вартість транспортних послуг за договором визначена як за 1 км пробігу у сумі 5,45 грн, так і за 1 машино/годину користування автомобілем у сумі 236,41 гривень. Калькуляція вартості 1 км пробігу та 1 машино/години відсутня.

У період з 03.09.2018 по 30.09.2019 загальний пробіг автомобіля Lexus ES350 та альтернативного автомобіля Тойота за 270 днів їх використання становить 26,3 тис. км. Автомобілі здебільшого використовувались протягом робочого дня. На їх утримання Національне агентство використало 120,5 тис. гривень. **За надані послуги АТП сплачено 658,8 тис. грн, що становить 2886,46 грн на день, або 29,60 грн за 1 км пробігу.**

Відповідно до інформації, яка розміщена в мережі Інтернет, «Компанія «АвтоТранс» (<http://avtotrans.org.ua/avto-s-voditelem/biznes-avto>) надає автопослуги (таксі) з оренди авто бізнес-класу з водієм, вартість однієї години оренди становить 250–300 грн, включаючи 10–12 км пробігу. За таких умов вартість оренди за робочий день (8 годин) становить 2000–2400 грн, в яку включено 80–100 км пробігу. У разі укладання угоди про надання послуг на постійній основі вартість автопослуг може буде знижена щонайменше на 15–20 відсотків.

³⁴ Договір від 03.09.2018 № 5/18.

Таким чином, **закупівля у перевізника послуг з перевезення з використанням орендованого автомобіля бізнес-класу дасть можливість скоротити видатки** Національного агентства на автопослуги щонайменше **на 30 відсотків**.

Національним агентством **на відрядження** своїх працівників у 2017 році за КЕКВ 2250 **використано 61,1 тис. грн**, у 2018 році – 176,3 тис. грн, що становить **29,4 відс. та 6,7 відс. річних обсягів призначень** на оплату відряджень відповідно. **За 9 місяців 2019 року** Національним агентством як головним розпорядником на відрядження **використано 319,4 тис. грн**, або **11,6 відс. річного обсягу призначень**. Працівникам центрального апарату Національного агентства на відрядження впродовж 9 місяців 2019 року виплачено 310,9 тис. гривень.

Незначний обсяг фактично використаних кожного року бюджетних коштів на відрядження свідчить про неефективне планування їх потреби.

За 2017–2018 роки та за 9 місяців 2019 року центральним апаратом Національного агентства за напрямом «**видатки на відрядження**» **використано 548,3 тис. грн**, з яких 36,6 тис. грн було використано на закупівлю проїзних квитків у громадському транспорті м. Києва.

Аудитом встановлено, що Національним агентством **не дотримано норм Інструкції** про службові відрядження в межах України та за кордон (пункт 4 розділу I),³⁵ якою визначено, що підприємство, що відряджає працівника, забезпечує його коштами для здійснення поточних витрат під час службового відрядження авансом.

У згаданому періоді працівникам Національного агентства **перераховано** на їх карткові рахунки **420,2 тис. грн як компенсація** за вже фактично використані у службових відрядженнях кошти.

Національним агентством у 2018 році **використано 3,7 відс. загального обсягу коштів** (139922,9 тис. грн), **визначених у паспорті бюджетної програми** на заходи з інформатизації, в т. ч. **на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру**. На 2019 рік заходи з інформатизації, в т. ч. на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру, передбачено 53230,0 тис. грн, тобто у 2,6 раза менше, ніж у попередньому році.

Законом № 772, а саме пунктом 5 частини першої статті 9 та частиною першою статті 25 визначено, що Національне агентство уповноважене формувати та вести Єдиний державний реєстр.

Національне агентство 18.05.2018 оголосило процедуру закупівлі послуг з розробки програмного забезпечення (UA-2018-05-18-003081-а) для створення Єдиного державного реєстру. Тендерна документація на зазначену закупівлю була затверджена рішенням тендерного комітету від 15.05.2018 (протокол № 75).

³⁵ Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59.

Під час проведення процедури закупівлі у потенційних учасників торгів виникли більше двох десятків запитань щодо роз'яснення змісту технічних вимог до предмету закупівлі, а 17.06.2018 одним із потенційних учасників торгів була подана скарга на дискримінаційні умови в тендерній документації, яка 05.07.2018 Постійно діючою адміністративною колегією Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель була задоволена.

У зв'язку з неякісною підготовкою тендерної документації, участь в закупівлі взяли лише два учасники – ТОВ «ТРАНСЛІНК КОНСАЛТИНГ» та ТОВ «ІННОВАВЕНТИС», при цьому ТОВ «ІННОВАВЕНТИС» не змогло подати у визначений термін передбачені тендерною процедурою документи. Оскільки для участі в торгах було подано менше двох тендерних пропозицій, торги були відмінені.

Повторно про закупівлю послуги (UA-2018-08-06-000764-a) з розробки програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру Національне агентство оголосило 06.08.2018.

У потенційних учасників торгів, як і попереднього разу, знову виникла значна кількість запитань до тендерної документації. Неякісна підготовка тендерної документації повторно призвела до відміни торгів на підставі статті 31 Закону про публічні закупівлі, оскільки для участі в торгах було подано менше двох тендерних пропозицій.

Як наслідок, в порушення вимог плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік, затверджених Розпорядженням 244, Єдиний державний реєстр не створено і не впроваджено в режимі дослідної експлуатації, а невикористані бюджетні асигнування у сумі 134772,7 тис. грн, що передбачені на заходи з інформатизації, в т. ч. на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру, повернено до держбюджету, що свідчить про неефективне управління бюджетними коштами.

За неспроможності підготовки якісних технічних вимог до закупівлі послуги з розробки програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру, Національне агентство 09.04.2019 закупівлю таких послуг здійснює у Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України.

Встановлено, що укладений з Київським науково-дослідним інститутом судових експертиз договір на надання послуги з розробки технічного завдання на створення програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру³⁶ не містить технічних вимог щодо послуги, що повинна надаватися (є лише посилання на нормативно-правові та нормативно-технічні документи загального характеру), договором не передбачені штрафні санкції у разі ненадання або неякісного надання послуги, відсутній перелік документів, які повинні бути надані за результатами роботи.

³⁶ Договір від 09.04.2019 № 138/04-19.

Контрольній групі наданий акт від 07.06.2019 про приймання розробленого технічного завдання, на підставі якого розробнику 13.06.2019 сплачено 195,0 тис. гривень.

Розроблене технічне завдання на створення програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру та пояснення щодо його подальшого використання **контрольній групі не надано, що ставить під сумнів законність використання** на його розробку **195,0 тис. грн бюджетних коштів**.

Національне агентство 10.06.2019 оголосило конкурс на визначення виконавця робіт (UA-2019-06-10-002694-b) з розробки програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру. Переможцем конкурсу визнано ТОВ «АЙКЮЖН ІТ» з яким 08.08.2019 укладено договір за № PE1/2019 на розробку програмного забезпечення для створення Єдиного державного реєстру загальною вартістю 12100,0 тис. гривень.

Конкурс на визначення постачальника серверів для забезпечення роботи Єдиного державного реєстру та монтаж і пусконаладження обладнання (UA-2019-08-21-002868-c) було оголошено 21.08.2019, проте торги було відмінено 11.09.2019 на підставі статті 31 Закону про закупівлі через порушення порядку оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі, повідомлення про намір укласти договір.

Національним агентством 13.09.2019 повторно оголошено конкурс на визначення постачальника серверів для забезпечення роботи Єдиного державного реєстру з монтажем та пусконаладженням обладнання (UA-2019-09-13-000200-b), договір з переможцем конкурсу укладено 15.11.2019, вартість робіт та послуг за договором визначена у сумі 11190,0 тис. гривень.

За наказом Національного агентства від 05.12.2019 № 575 програмне забезпечення для Єдиного державного реєстру введено в дослідну експлуатацію.

В той же час **Національним агентством не надано інформації щодо можливості автоматизованого доступу до реєстрів та баз даних державних органів та введення в експлуатацію комплексної системи захисту інформації**, як це передбачено кроком 455 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1106.

Отже, Національним агентством у 2019 році на розробку технічного завдання, програмного продукту, придбання серверного обладнання та апаратури використано 24662,2 тис. гривень. Водночас на зазначені заходи у 2018 році відповідно до паспорта бюджетної програми передбачалось витратити 139922,9 тис. грн, у 2019 році – 53230,0 тис. грн, що свідчить про неякісну підготовку бюджетних запитів, планування використання бюджетних коштів та обґрунтованість у їх потребі.

Таким чином, **Національним агентством у 2017–2018 роках і упродовж 9 місяців 2019 року з порушенням чинного законодавства та договірних відносин використано 4367,4 тис. грн**, оскільки виконавець послуг з охорони орендованого приміщення визначений без проведення конкурсної процедури (1926,0 тис. грн), та не дотримано норм чинного законодавства при розрахунках з працівниками за службові відрядження (420,2 тис. грн), роботи з поточного ремонту орендованих приміщень вартістю 2021,2 тис. грн в порушення норм укладеного договору проведено без погодження орендодавця та власника. **Непродуктивно використано 1868,7 тис. грн**, оскільки ДП «Спецагро» сплачено 1673,7 тис. грн без відповідних підтвердних документів, які обґрунтовують надані послуги, а за 195,0 тис. грн розроблено технічне завдання на створення програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру, яке контрольній групі не надано. **Неекономно використано 177,7 тис. грн** на придбання вживаних меблів.

ІІІ. СТАН ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ

Національне агентство відповідно до Закону № 772 здійснює управління такими видами активів, як грошові кошти та банківські метали, рухоме та нерухоме майно, цінні папери, майнові та інші права, конфісковані активи.

Організація Національним агентством здійснення заходів, пов'язаних з проведенням оцінки, веденням обліку активів та управлінням активами, передбачена у підпункті 9 пункту 4 Положення про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 613.

Згадана вище функція є одним із головних завдань Управління менеджменту активів центрального апарату Національного агентства (раніше – Управління з питань управління активами, далі – Управління) відповідно до Положення про Управління, затвердженого наказом Національного агентства від 25.02.2019 № 60. Управлінням ведеться «управлінський облік» активів, переданих в управління Національного агентства, зокрема, шляхом ведення Переліку арештованих активів, переданих в управління Національному агентству, затвердженого Наказом Національного агентства від 08.05.2019 № 206 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування, актуалізації та оприлюднення Переліку арештованих активів, переданих в управління АРМА» (далі – Методичні рекомендації), щомісячної його актуалізації та розміщення на офіційному вебсайті Національного агентства.

Згідно з Методичними рекомендаціями Перелік арештованих активів, переданих в управління Національному агентству (далі – Перелік) є систематизованою інформацією щодо активів, арештованих у кримінальному

провадженні, та переданих в управління Національному агентству на визначених законом підставах, включаючи вид, опис, регіон перебування відповідних активів, підставу їх передачі в управління, статус управління та інші відомості, визначені Переліком.

Станом на 31.10.2019 Перелік налічував 1821 вид активів, а саме: грошові кошти, єдині (цілісні) майнові комплекси, майно, що посвідчує корпоративні права, майнові та інші права, нерухоме майно, рухоме майно, транспортні засоби, цінні папери.

За поточним статусом управління зазначені види поділяються на такі:

- очікує передання в управління Національного агентства органами прокуратури – 29 позицій;
- підготовча стадія – 948;
- конкурсний відбір управителя – 208;
- організація передачі активу управителю – 227;
- управління за договором – 337;
- передано для реалізації – 38;
- розміщено на депозиті – 34 позиції.

Аудитом встановлено, що **без урахування вимог власних Методичних рекомендацій** Національним агентством **інформація у Переліку відображалася частково, некоректно та не відповідала дійсності.**

Наприклад, у позиціях 770, 771 вид активу зазначено як **рухоме майно**, а в його описі – **зерно кукурудзи третього класу** та відповідно – **зерно соняшнику**. У численних позиціях вид активу зазначався як **транспортні засоби**, а в описах – **борони дискові, обприскувачі, сівалки зернові, культиватори** тощо. Крім того, у **554 позиціях**, або більше ніж третини, **відсутня інформація щодо регіону перебування відповідних активів.**

Встановлено, що у Переліку **окремі ухвали про передачу активів в управління датовані ще травнем 2018 року**, однак їх поточний статус управління визначено як такий, що **очікують передання в управління Національного агентства органами прокуратури**. Крім того, за окремими заходами позиції «підготовча стадія» ухвали датовані ще жовтнем 2018 року.

Разом з тим **Методичними рекомендаціями** щодо формування, актуалізації та оприлюднення Переліку **взагалі не передбачено конкретних строків чи термінів перебування у тому чи іншому статусі арештованих активів**, що унеможливує здійснення належного управління та контролю за управлінням такими активами.

Національне агентство обґрунтовує відсутність ініціативи передання органами прокуратури того чи іншого майна шляхом підписання відповідних актів про передачу, зокрема відсутністю фактичної наявності цього майна або перебування його у розшуку і невідомим місцезнаходженням. Національним агентством планується розробити порядок, який унормує процес управління активами, в тому числі і щодо визначення конкретних часових обмежень перебування їх у відповідному статусі.

Закон № 722 визначає лише два альтернативні шляхи управління рухомим та нерухомим майном, майновими правами – передання їх в управління за договором управління, або їх реалізацію. При цьому передання майна в управління за договором Законом дозволено лише в один спосіб – шляхом укладення договору управління майном відповідно до Глави 70 Цивільного кодексу України. Отже, Національне агентство не вправі використовувати будь-яку іншу форму договору (оренду, користування, концесію, комісію, просте товариство, змішані непоіменовані договори тощо), крім форми управління майном.

При цьому статтями, 21, 24 Закону № 772, Главою 70 Цивільного кодексу визначено певні умови (вимоги) до управління арештованим майном за договором, зокрема:

- управління має відповідати умовам ефективності, збереження та збільшення вартості;
- управитель повинен здійснювати з арештованим майном господарську діяльність;
- відповідна господарська діяльність має бути комерційно вигідною – створювати достатні доходи для покриття витрат на утримання майна і оплату послуг управителя, або ж додатково збільшувати вартість майна і надходження до державного бюджету.

При цьому управителі, згідно із Законом № 772 (пункт 8, стаття 21), протягом трьох днів з дня скасування арешту зобов'язані повернути активи з управління власнику, що може статись будь-якого дня.

Таким чином, управителі не зацікавлені та не здійснюють капітальні інвестиції в об'єкти управління, що створює ризик у майбутньому виникнення судових позовів з боку законних власників до Національного агентства щодо відшкодування вартості зношеного або зіпсованого майна та, як наслідок, може призвести до додаткових витрат з державного бюджету.

Відповідно до статті 24 Закону № 772 надходження від здійснюваного Національним агентством управління активами, а також кошти, одержані на підставі міжнародних угод щодо розподілу та повернення активів в Україну, перераховуються до державного бюджету.

Від управління у 2018–2019 роках рухомим та нерухомим майном управителями станом на 30.09.2019 спрямовано до державного бюджету 18,1 млн гривень.

При цьому витрати державного бюджету на утримання Національного агентства на зазначену дату становлять 186,1 млн грн, тобто в 10 разів більше, ніж економічний ефект від діяльності Національного агентства, і це без урахування ризиків відшкодування за неналежне управління активами у майбутньому.

Слід зазначити, що за Законом № 772 **Національне агентство зобов'язане організувати здійснення заходів з проведення оцінки арештованих активів.**

Аудитом встановлено, що в порушення вимог статті 13 Закону України від 12 липня 2001 року № 2658-III «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» Національним агентством не забезпечено організацію здійснення рецензування звітів про оцінку майна (актів оцінки майна), що створює додаткові корупційні ризики та ставить під сумнів оціночну вартість активів, які передавалися Національним агентством в управління або реалізовувалися.

Згідно із Законом № 772 **управління грошовими коштами у готівковій та безготівковій формах у будь-якій валюті, а також банківськими металами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, здійснюється Національним агентством шляхом їх розміщення на депозитних рахунках Національного агентства у відповідній валюті або банківському металі, відкритих у державних банках, визначених на конкурсних засадах у порядку, встановленому законодавством про державні (публічні) закупівлі, за договором банківського вкладу на вимогу, за наявності висновку Національного банку України про створення умов для визнання банку проблемним або неплатоспроможним.**

Встановлено, що Національним агентством у періоді проведення аудиту **грошові кошти**, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, розміщувалися на поточному та депозитних рахунках, відкритих в державних банках АТ «Ощадбанк» та АБ «Укргазбанк» на підставі укладених за результатами торгів договорів.

Проте висновок Національного банку України про створення умов для визнання банку проблемним або неплатоспроможним, який передбачений частиною першою статті 20 Закону № 772, відсутній. Національний банк України листом від 04.12.2017 № 20-0008/81702 за підписом заступника Голови Національного банку України Рожкової К. В. повідомив Національне агентство, що Закон України «Про банки і банківську діяльність» не дає права Національному банку України надавати Національному агентству інформацію, яка містить банківську таємницю, щодо висновку про створення умов для визнання банку проблемним або неплатоспроможним.

Таким чином, відмова Національного банку надавати висновки про створення умов для визнання банку проблемним або неплатоспроможним, оскільки це суперечить вимогам Закону України «Про банки і банківську діяльність», спричинила відбір державних банків для розміщення на рахунках арештованих коштів Національним агентством з порушенням вимог Закону № 772 .

За «управлінським обліком» грошових коштів протягом 2017 року на рахунки, відкриті Національному агентству в установах державних банків,

надійшло від реалізації активів 2,5 млн грн, у 2018 році – 3,1 млн грн, за 9 місяців 2019 року – 174,3 млн гривень.

Крім того, у 2018 році Національному агентству передано в управління 188,6 млн грн, 205,9 тис. дол. США та 1,2 млн євро. Протягом 9 місяців 2019 року було передано Національному агентству в управління 2,1 млн грн, 9,3 тис. дол. США та 110,7 тис. євро.

Отже, протягом 2017–2018 та 9 місяців 2019 року Національному агентству надійшло від реалізації активів на електронних майданчиках 179,9 млн грн, передано в управління – 190,7 млн грн, 215,2 тис. дол. США та 1,3 млн євро. Ці кошти розміщалися на депозитних рахунках, на які протягом зазначеного періоду установами державних банків нараховані відсотки, які у гривневому еквіваленті станом на 30.09.2019 становлять 36,8 млн грн і також акумулюються на депозитних рахунках.

Нараховані відсотки на арештовані грошові кошти, передані в управління, або грошові кошти, отримані від реалізації арештованого майна, підлягають або перерахуванню в дохід держави у разі конфіскації чи спеціальної конфіскації, або власнику арештованих коштів (чи колишньому власнику реалізованого арештованого майна) – якщо кримінальне провадження завершується без конфіскації чи спеціальної конфіскації.

Таким чином, наявна модель не передбачає одержання ні державою, ні Національним агентством частки нарахованих на зазначені кошти відсотків протягом періоду управління ними.

При цьому результати розгляду функціонування іноземних моделей подібних до Національного агентства установ, зокрема, у Франції, свідчать, що частина відсотків, нарахованих на такі кошти, зараховується до бюджетів або до спеціальних фондів подібних організацій ще до винесення остаточного рішення у справі. При цьому «тіло» депозиту залишається недоторканим.

За таких обставин, на думку аудиторів, з метою створення джерела покриття витрат державного бюджету, зокрема на утримання Національного агентства, доцільно на законодавчому рівні переглянути діючу модель управління активами в частині перерахування до державного бюджету нарахованих відсотків на розміщені на депозитних рахунках арештовані кошти і кошти, отримані від реалізації арештованого майна, або переведення Національного агентства на модель самокупності, що дозволить оптимізувати витрати на його утримання та зменшить витрати державного бюджету.

Оцінкою відбору Національним агентством суб'єктів господарювання – електронних майданчиків, які здійснюють реалізацію арештованих активів на електронних торгах, встановлено, що у 2018 році Національним агентством в порушення вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 558 «Про відбір на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють реалізацію арештованих активів» укладено договір від 15.01.2018 № 263 з

організатором електронних торгів ДП «СЕТАМ» на 2018 рік **без проведення конкурсних процедур.**

Так, **на засіданні Тендерного комітету** Національного агентства від 10.01.2018 (протокол № 3) щодо відбору суб'єкта господарювання– електронного майданчика, який здійснюватиме реалізацію арештованих активів на електронних торгах у 2018 році, **прийнято рішення укласти відповідний договір** про надання послуг з організації проведення електронних торгів з ДП «СЕТАМ», **посилаючись на те, що конкурс з відбору такого електронного майданчика не передбачає витрачання коштів державного бюджету, передбачених на фінансування** Національного агентства.

Слід зазначити, що згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 47-р передано цілісний майновий комплекс державного підприємства «СЕТАМ» (код згідно з ЄДРПОУ 39958500) із сфери управління Міністерства юстиції до сфери управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, а розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1367-р передано із сфери управління Національного агентства до сфери управління Міністерства юстиції України.

Таким чином, з порушенням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 558 «Про відбір на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють реалізацію арештованих активів» Національним агентством у 2018 році укладений договір з організатором електронних торгів ДП «СЕТАМ». Протягом зазначеного року через електронний майданчик ДП «СЕТАМ» було реалізовано арештованого майна на загальну суму 910,0 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що **в порушення вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»** Національним агентством не забезпечено організацію та ведення бухгалтерського обліку активів, переданих Національному агентству в управління, у зв'язку з відсутністю нормативного регулювання порядку ведення обліку та застосування рахунків балансового/позабалансового обліку щодо активів, переданих в управління, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні.

При цьому до затвердження у травні 2019 року зазначеного вище Переліку облік арештованих активів здійснювався за допомогою програмного продукту «Ехсел» у довільній формі, за відсутності будь-яких внутрішніх нормативних документів, що визначають перелік, форми і зміст операційних процесів та учасників таких процесів. Крім того, невизначеність алгоритму дій і контрольних заходів відповідальних працівників створює корупційні ризики щодо кожного операційного процесу та призводить до виникнення помилок або зловживань.

Національне агентство зверталось листом № 133/1-27/18/4 від 26.01.2018 року до Міністерства фінансів України для створення робочої

групи за участі представників Національного агентства та Міністерства фінансів України з метою розроблення методичних рекомендацій щодо порядку прийняття та ведення обліку арештованих активів, переданих Національному агентству в управління на підставі ухвали слідчого судді, суду чи згоди власників активів. **Робоча група не була створена**, однак Міністерство фінансів України повідомило, що розгляне проєкт відповідних методичних рекомендацій у разі їх надходження в установленому порядку.

Статтею 56 Бюджетного кодексу України визначено, що **бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік** відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку **в порядку, встановленому Міністерством фінансів України**.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»³⁷ міністерства, інші **центральні органи виконавчої влади** у межах своєї компетенції **відповідно до галузевих особливостей мають право розробляти на базі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі методичні рекомендації щодо їх застосування за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку**.

Разом з тим, враховуючи спеціальний статус Національного агентства та виконання ним функцій виявлення, розшуку та управління активами, які є чужим майном, що не належить Національному агентству, **Національне агентство не повідомило Кабінет Міністрів України про проблемні питання бухгалтерського обліку активів**, переданих Національному агентству, **та не ініціювало** в подальшому нормативне врегулювання питання бухгалтерського обліку активів, переданих в управління, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні.

Таким чином, з моменту створення Національного агентства відсутнє унормування обліку активів, переданих Національному агентству в управління, на які накладено арешт, або які конфісковано у кримінальному провадженні.

Законом № 772 передбачено, що Національне агентство здійснює періодичну, але не рідше одного разу на місяць, перевірку ефективності управління арештованими активами, переданими ним в управління. Управитель зобов'язаний надавати уповноваженим особам Національного агентства доступ до прийнятих в управління активів для огляду, а також до документів щодо управління такими активами та їх використання.

У разі встановлення фактів неналежного управління активами або спроб відчуження активів управителем Національне агентство повідомляє про це

³⁷ Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV.

відповідним правоохоронним органам для перевірки і реагування згідно із законом та невідкладно здійснює заходи щодо зміни управителя відповідних активів.

Проте, **Порядок здійснення контролю за ефективністю управління активами** був затверджений постановою Кабінету Міністрів України лише 10.05.2018 за № 351 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за ефективністю управління активами», тобто **через 1,5 року з моменту створення Національного агентства**.

Крім того, до структури Національного агентства лише у **2019 році введено відповідний структурний підрозділ**, на який покладено функції з контролю за ефективністю управління активами, який фактично розпочав діяльність лише у липні 2019 року.

За період з липня по вересень 2019 року Національним агентством здійснено **85 заходів контролю за ефективністю управління активами**, переданими в управління управителям за договорами управління майном (активами), у тому числі 59 заходів – у формі камеральних перевірок, 26 – у формі виїзних перевірок.

За результатами здійснених заходів контролю **встановлено один факт неналежного управління активами**, а саме управління нерухомим майном, розташованим в смт Новоайдар Луганської обл., що передане в управління ПП СВФ «АГРО» (Новоайдарський елеватор).

Висновки за цим фактом передані Управлінню менеджменту активів для прийняття рішення про подальше управління активами та вжиття заходів, передбачених Законом № 772.

З моменту створення Національним агентством не встановлено спроб відчуження активів управителем та відповідно не повідомлялося про це правоохоронним органам.

Таким чином, у зв'язку з відсутністю нормативного врегулювання виконання функцій контролю за ефективністю управління активами та відповідного структурного підрозділу у структурі Національного агентства, функція Національного агентства з контролю за ефективністю управління активами не виконувалася до липня 2019 року, тобто майже **2,5 року з часу створення Національного агентства**.

Нижче наведено приклади «ефективного» управління арештованими активами і здійснення контролю за їх управлінням.

Приклад з управління рухомим майном.

Відповідно до Ухвали слідчого судді Шевченківського районного суду м. Києва від 13.08.2018 **Національному агентству було передано рухоме майно, а саме 78 залізничних вагонів** (далі – активи), які перебувають у власності компанії – резидента Російської Федерації.

За результатами конкурсу, **11.09.2018** Національним агентством укладено Договір управління майном (активами) з ТОВ «Велес АДВ».

Однак **12.12.2018** ТОВ «Велес АДВ» вручене повідомлення про припинення дії Договору у зв'язку з грубими порушеннями прав Національного агентства, а саме – систематичного невиконання пунктів Договору управління майном (активами), що є істотними його умовами. В результаті з **26.12.2018** ТОВ «Велес АДВ» втратило право управління зазначеними вагонами, оскільки дію Договору управління майном (активами) припинено.

В подальшому Національним агентством ініціюється проведення електронних торгів, за результатами яких укладено договір з ТОВ «Бетатранслогістік» від 15.02.2019 за № 01-2019/п, відповідно до якого Національне агентство передало у власність ТОВ «Бетатранслогістік» **58 залізничних вагонів.**

Аудитом встановлено, що **21.01.2019** на поточний рахунок Національного агентства надійшло **19 789 170,75** грн від продажу **59** вагонів ТОВ «Бетатранслогістік». Зазначені кошти **30.01.2018** розміщено на депозитному рахунку Національного агентства.

Проте **27.02.2019** Національне агентство повернуло ТОВ «Бетатранслогістік» кошти в сумі **251 501,23** грн, як надмірно сплачені за залізничний вагон № 53115911 (лот 324370), у зв'язку з технічною помилкою – задвоєнням номера лоту.

Двома траншами, **10.04.2019** та **28.05.2019**, Національне агентство повернуло ТОВ «Бетатранслогістік» кошти за продані вагони.

Причиною повернення від Національного агентства коштів ТОВ «Бетатранслогістік» стало звернення останнього (лист від 26.03.2019 № 1059/33-19) про розірвання договору купівлі-продажу та повернення сплачених коштів, так як неможливо зареєструвати право власності за відсутності відповідної згоди адміністрації попередньої приписки залізничних вагонів (Російська Федерація).

Крім того, відповідно до законодавства України встановлено обов'язок продавця передати покупцеві придбане майно. Проте залізничні вагони перебувають у постійному русі і фактично експлуатуються невідомими особами на невідомих правових підставах. У зв'язку з цим Національне агентство фактично неспроможне виконати свій обов'язок щодо передачі залізничних вагонів у власність ТОВ «Бетатранслогістік».

Національне агентство тільки **31.05.2019** звернулося до АТ «Укрзалізниця» з проханням скасувати/виключити ТОВ «Велес АДВ» зі списку оператора зазначених вагонів та надати інформацію щодо переміщень цих вагонів з 01.12.2018 по 31.05.2019 (лист № 4089/6.1-33-19/6).

Філія «Головний інформаційно-обчислювальний центр» АТ «Укрзалізниця» **11.06.2019** поінформувало Національне агентство (лист № 72/1987), що за результатами розгляду звернення прохання Національного агентства задоволено, ТОВ «Велес АДВ» (ЄДРПОУ 40099202) вилучено зі

списку оператора 78 вагонів, про що внесено відповідні зміни в автоматизовану базу даних парку вантажних вагонів.

Згідно з інформацією Філії «Головний інформаційно-обчислювальний центр» АТ «Укрзалізниця», **78 вагонів у період з 01.12.2018 по 31.05.2019 активно використовувалися ТОВ «Велес АДВ», ТОВ «ЕФІ-ТРАНС», ТОВ «МТЛК», ТОВ «РЕЙЛ ЛОДЖИСТІК» та ТОВ «ЮМГ ТРЕЙДІНГ** для перевезення залізної руди, каменю, щебеня, глини фарфорової тощо.

В подальшому, Національне агентство 13.06.2019 уклало договір щодо управління майном – залізничними вагонами у кількості 58 од. з ТОВ «Бетатранслогістик».

За інформацією, наданою підрозділом моніторингу ефективності менеджменту активів Національного агентства, з моменту укладання договору з ТОВ «Бетатранслогістик» контроль ефективності управління активами здійснено один раз, а саме 03.10.2019, у формі камеральної перевірки.

Заходом контролю встановлено невиконання ТОВ «Бетатранслогістик» суттєвих умов договору, а саме не надано: інформації щодо результатів управління активами відповідно до умов договору; щомісячної звітності щодо управління активами; документи щодо виконання зобов'язань зі збереження активів; інформації щодо обсягу та обґрунтованості витрат, понесених управителем у зв'язку з управлінням активами; даних щодо надходження до держбюджету доходів від управління.

Таким чином, у порушення вимог Закону № 772 Національним агентством не забезпечено виконання функцій щодо організації здійснення заходів, пов'язаних з веденням обліку, управлінням активами та належного контролю за ефективністю управління управителями.

В результаті, майже дев'ять місяців 78 вагонів, які передані Національному агентству як арештоване майно, використовувалися комерційними організаціями без укладання договірних відносин з Національним агентством. Разом з тим після укладання договірних відносин щодо управління 58 вагонами заходи щодо невиконання суттєвих умов договору до управителя не застосовувалися. Доля решти 20 вагонів невідома.

Як наслідок, державним бюджетом не отримано надходжень за більше року використання комерційними структурами переданого до Національного агентства арештованого майна.

Приклад з управління корпоративними правами.

На підставі ухвали слідчого судді Харківського районного суду Харківської області від 30.11.2018 (далі – Ухвала 1) **в управління Національного агентства передано корпоративні права групи «Росток Холдинг», до якої входить 17 підприємств, корпоративні права яких прямо або опосередковано належать компанії ROSTOK AGROINVEST LIMITED, зареєстрованій на Кіпрі.**

Національне агентство 18.12.2018 з метою визначення управителя арештованих активів звернулося до Адвокатського об'єднання «Баррістерс» (м. Одеса), ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн» (м. Кропивницький), ТОВ «Житловий комплекс Воздвиженка» (м. Київ), ТОВ «Ніко-Тел», Адвокатського об'єднання «Клочков та партнери» з пропозицією управляти корпоративними правами групи «Росток Холдинг».

Заінтересованість в управлінні активами виявили дві організації **ТОВ «Житловий комплекс Воздвиженка»** та **ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн»**, які надали інформацію щодо можливих результатів управління корпоративними правами.

Зокрема, **ТОВ «Житловий комплекс Воздвиженка»** запропоновано очікуваний розмір доходів за перший рік управління активами – **1404,5 млн грн** зі сплатою до державного бюджету **840,0 млн грн**, за другий рік управління – **1839,5 млн грн** з перерахуванням до державного бюджету **1188,0 млн гривень**. **ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн»** запропоновано очікуваний розмір можливих доходів за підсумками року – **129,7 млн грн**, до державного бюджету – **88,8 млн грн**, тобто майже у **20 разів** менше запропонованого **ТОВ «Житловий комплекс Воздвиженка»**.

Тендерним комітетом Національного агентства **26.12.2018** прийнято рішення, за яким **ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн»** визнано управителем арештованих активів.

Слід зазначити, що **відбір управителів здійснюється Національним агентством без проведення процедур, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі»**. Національне агентство лише оприлюднює інформацію щодо укладених договорів у системі ProZorro.

З метою обрання управителя для активів, що передаються Національному агентству в управління, Національне агентство визначає кваліфікаційні вимоги до учасників, які зазначаються на офіційному сайті Національного агентства, здійснює конкурсний відбір та укладає з його переможцем договір на управління активами.

Аудитом встановлено, що **Національним агентством не визначено єдиного підходу щодо відбору управителів**, який би регламентував порядок відбору управителів для здійснення управління арештованими активами, стандартні кваліфікаційні вимоги для їх відбору, а також примірний договір управління або істотні умови договору управління для забезпечення конкурентного середовища потенційних управителів.

Таким чином, при прийнятті рішення з передання в управління арештованих активів щодо кожного окремого майна застосовуються різні підходи до відбору управителів, тобто відбір здійснюється в ручному режимі.

При цьому положенням про Тендерний комітет Національного агентства взагалі не передбачені завдання та функції щодо проведення конкурсного відбору управителів арештованих активів.

Аудитом встановлено, що 27.12.2018 ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн» (директор Акімов М. М.) повідомило Національне агентство, що арештоване зерно врожаю 2018 року керівництвом групи «Росток Холдинг» вивозиться з елеваторів і з метою збереження вартості активів запропонувало розглянути питання про призначення Національним агентством нового керівництва підприємств групи «Росток Холдинг», у тому числі з числа спеціалістів товариства.

Голова Національного агентства **А. Янчук** надав довіреності **27.12.2018** (№ 122/6), **28.12.2018** (№ 123/6), якими **уповноважив начальника Управління з питань управління активами Різника В. С. представляти інтереси Національного агентства** в усіх без винятку установах, підприємствах, організаціях незалежно від їх організаційно-правової форми та підпорядкування з питань, що пов'язані із здійсненням заходів управління відповідно до Закону № 772 та виникають у Національного агентства відповідно до Ухвали 1.

Національне агентство (начальник Управління Різник В. С.) рішеннями від 27.12.2018 № 1 та від 28.12.2018 № 1 тимчасово відсторонило керівників та підписантів підприємств групи «Росток Холдинг» та призначило тимчасово виконуючих обов'язків керівників цих підприємств.

У прес-релізі на офіційному вебсайті Національного агентства (<https://arma.gov.ua/news/typical/minyust-pidtverdiv-zakonnist-zmini-kerivnitstva-rostok-holdingu>) зазначено, що «Мін'юст підтвердив законність зміни керівництва «Росток Холдинг».

Проте такий висновок щодо зміни керівництва суперечить законодавству.

Так, частиною першою статті 21 Закону № 772 визначено два шляхи управління Національним агентством рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами: **реалізація відповідних активів або передача їх в управління.** Крім того, Законом № 772 передбачено конкурсну процедуру відбору управителів та реалізаторів майна.

Таким чином, спеціальною нормою статті 21 Закону № 772 встановлено обмеження повноважень Національного агентства зі здійснення управління рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами, а саме визначено тільки два можливі шляхи здійснення такого управління. При цьому стаття 21 Закону № 772 не встановлює повноважень Національного агентства зі зміни керівництва господарських товариств, корпоративні права яких перебувають в управлінні Національного агентства.

Зазначене підтверджується також власними нормативними документами Національного агентства.

Так, **Методичними рекомендаціями визначено, що відповідно до Закону № 772 самостійно безпосереднє управління арештованими активами не здійснює Національне агентство, а відібраний за конкурсом управитель**

на підставі договору управління, а безпосередню **реалізацію** майна здійснює відібраний за конкурсом **реалізатор**.

Крім того, **Положенням про Національне агентство України визначено, що Національне агентство** відповідно до покладених на нього завдань здійснює управління рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні або у позовному провадженні у справах про визнання необґрунтованими активів, та їх витребування у **порядку, встановленому законодавством**.

Проте **законодавством не встановлено іншого, ніж визначений статтею 21 Закону № 772 порядок управління** Національним агентством таким рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами.

Також **Законом № 772 не визначені повноваження** Національного агентства **щодо зміни керівництва підприємств**, корпоративні права яких передані Національному агентству в управління.

Разом з тим **пунктом 7 статті 21 Закону № 772 визначено, що у разі здійснення управління активами у вигляді частки у статутному (складеному) капіталі чи акцій, паїв управитель** під час здійснення повноважень власника таких активів у вищих органах управління відповідної юридичної особи **зобов'язаний погоджувати свої дії з власником** таких активів.

Проте **погодження зміни керівництва підприємств** групи «Росток Холдинг» з власником корпоративних прав у Національному агентстві відсутнє.

Таким чином рішення щодо відсторонення керівників та підписантів підприємств групи «Росток Холдинг» та **призначення тимчасово виконуючих обов'язків керівників Національним агентством прийнято з перевищення визначених законодавством повноважень**.

Аудитом встановлено, що з часу прийняття **26.12.2018 рішення** тендерним комітетом Національного агентства **про обрання управителя, договір** управління корпоративними правами укладений з ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн» лише **30.01.2019 року, оскільки заходи щодо проведення оцінки активів розпочато** Національним агентством тільки **24.01.2019, тобто майже через місяць після прийняття відповідного рішення**.

Тендерним комітетом Національного агентства **28.01.2019 на підставі інформації начальника Управління Різника В. С. визначений переможець конкурсу щодо оцінки активів** ФОП Гуков В. В., з яким укладено договір від **29.01.2019**.

ФОП Гуков В. В. **30.01.2019 надав висновок** (серія КПАР № 300119-01), згідно з яким **вартість корпоративних прав у статутних капіталах юридичних осіб підприємств** групи «Росток Холдинг» становить **245179,0 тис. гривень**.

Згідно з **Договором управління майном (активами) від 30.01.2019** Національне агентство (начальник Управління Різник В. С.) передало, а **ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн»** (в особі директора Акімова М. М.) **прийняло в управління корпоративні права у статутних капіталах підприємств групи «Росток Холдинг».**

Договором управління майном визначені прогнозовані доходи від управління ними у 2019 році **в сумі не менш як 129672,5 тис. гривень.** Визначено, що з доходів від управління сплачуються відповідні податки та збори, які підлягають нарахуванню та сплаті на відповідний вид доходів відповідно до чинного законодавства України (пункт 5.7 договору). Доходами від управління за договором визначено доходи, одержані управителем внаслідок управління активами, а саме частина чистого прибутку, отриманого підприємствами за календарний рік, яка нарахована та виплачена як дивіденди (п. 5.6 договору). Винагорода управителя (пункт 5.7.1) становить 25 відс. сумою доходів від управління яких є вирахована сума податків та зборів. Разом з тим **суму відрахувань до державного бюджету за управління корпоративними правами договором не визначено,** лише зазначено, що доходи Національного агентства від управління (доходи від управління з урахуванням податків та зборів, винагорода управителя та витрат на управління) перераховуються до державного бюджету (пункт 5.8.2). **Договором управління майном не визначені строки перерахування доходів Національного агентства для подальшої сплати їх до державного бюджету та відповідальність ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн» за несплату таких платежів до бюджету.**

Ухвалою Печерського районного суду міста Києва від 13.09.2019 накладений **арешт на корпоративні права підприємств групи «Росток Холдинг» скасовано** (завірена копія про скасування арешту надана **Національному агентству листом від 05.11.2019).**

Національним агентством 28.10.2019 (лист № 8042/6.1-33-19/6) запропоновано ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн» визначити особу для підписання додаткової угоди про розірвання договору управління майном, а 31.10.2019 (лист від № 8113/6.1-33-19/6) директору групи «Росток Холдинг» запропоновано направити уповноважену особу для належного оформлення повернення активів.

Проте станом на 27.01.2020 договір управління майном з ТОВ «Ай Енд Ю Груп Юкрейн» не розірвано, корпоративні права власнику не повернені, а кошти за управління корпоративними правами підприємств групи «Росток Холдинг» у сумі 88,8 млн грн до державного бюджету не спрямовано.

Із наведеного слідує, що Національним агентством не забезпечено на належному рівні управління арештованими активами, а відсутність систематизованого їх обліку та невизначеність алгоритму дій і контрольних заходів відповідальних працівників створює корупційні

ризиками щодо кожного операційного процесу та призводить до виникнення помилок або зловживань.

Рішення щодо відбору управителів та реалізаторів активів приймалися Тендерним комітетом Національного агентства без належних на те повноважень та з порушенням вимог чинного законодавства України.

Керівництвом Національного агентства приймалися незаконні управлінські рішення щодо зміни керівництва господарських товариств, корпоративні права яких арештовано.

Внаслідок неналежного виконання функцій Національного агентства щодо ефективності управління активами, переданими в управління управителям за договорами управління, комерційні організації, які визначалися управителями активів, використовували арештовані активи безоплатно, при цьому до державного бюджету кошти від управління активами не спрямовувалися.

IV. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Бюджетним кодексом України, а саме статтею 26, визначено, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 затверджено Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту.

Національне агентство у березні 2017 року затвердило положення про самостійні структурні підрозділи центрального апарату, а наказом від 17.05.2017 № 40 – Положення про облікову політику.

Національним агентством наказом від 16.03.2018 № 64 затверджено також Критерії, за якими оцінюється ступінь ризиків від провадження діяльності Національного агентства, здійснюється відбір об'єктів для проведення планових внутрішніх аудитів та визначається періодичність проведення таких аудитів (далі – Критерії).

Інструкцію з організації внутрішнього контролю в Національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Інструкція) затверджено наказом Національного агентства від 25.09.2018 № 300.

Відповідно до зазначеної Інструкції структурними підрозділами центрального апарату Національного агентства визначено та описано ймовірні події, які негативно впливатимуть на спроможність структурних підрозділів виконувати відповідні процеси та функції, досягати визначених стратегічних цілей (ідентифікація ризиків), визначати ступінь ризиків за критеріями ймовірності виникнення ризиків та їх впливу на спроможність структурних

підрозділів виконувати функції та досягати визначених стратегічних цілей (оцінка ризиків) і визначати способи реагування на ідентифіковані та оцінені ризики для ефективного функціонування системи внутрішнього контролю у структурних підрозділах (пропозиції до плану реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів (далі – Пропозиції)).

На підставі наданих Пропозицій сформовано та наказом Національного агентства від 28.12.2018 № 371 затверджено План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів на 2019 рік, фактично **функціонування внутрішнього контролю розпочато з 2019 року.**

План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів на 2020 рік затверджено наказом Національного агентства від 20.12.2019 № 634.

З метою удосконалення системи внутрішнього контролю в Управлінні виявлення та розшуку активів розроблено та впроваджено модуль «Desk Control», який включає в себе: контроль індивідуальних показників роботи; контроль стану виконання звернень щодо виявлення та розшуку активів; контроль виконання завдань, затверджених на рік; контроль внесення даних щодо статистики в конкретних справах.

Розроблені внутрішні нормативні документи мали формальний характер, як наслідок, внутрішній контроль Національним агентством не здійснювався.

Встановлено, що **організацію роботи внутрішнього аудиту в Національному агентстві розпочато лише з 2018 року.**

Штатним розписом на 2017 рік у структурі Національного агентства передбачено самостійний сектор аудиту у складі двох працівників. Однак з 01.07.2017 штатним розписом у новій редакції сектор аудиту не передбачено, натомість передбачено самостійну посаду головного спеціаліста з питань внутрішнього аудиту. Конкурс на зайняття вакантних посад спеціалістів з питань внутрішнього аудиту у 2017 році не оголошувався.

Лише на початку 2018 року затверджено посадову інструкцію головного спеціаліста з питань внутрішнього аудиту центрального апарату Національного агентства, а через місяць на цю посаду призначено головного спеціаліста.

Таким чином **внутрішній аудит у Національному агентстві фактично не здійснювався до березня 2018 року.**

У березні 2018 року Національним агентством затверджено низку положень для організації роботи внутрішнього аудиту, а саме: Порядок планування та проведення внутрішнього аудиту в Національному агентстві (наказ від 05.03.2018 № 62), Критерії, за якими оцінюється ступінь ризиків від провадження діяльності Національного агентства, здійснюється відбір об'єктів для проведення планових внутрішніх аудитів та визначається періодичність проведення таких аудитів (наказ від 16.03.2018 № 64), Порядок формування справ внутрішнього аудиту (наказ від 22.03.2018 № 66).

Для оцінки реалізації функції внутрішнього аудиту в Національному агентстві на предмет відповідності національним стандартам, кодексам, порядкам та іншим вимогам нормативно-правових актів у сфері внутрішнього аудиту наказом Національного агентства від 25.04.2018 № 85 також затверджено Порядок здійснення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту в Національному агентстві (далі – Порядок).

Сектор внутрішнього аудиту у складі двох працівників як самостійний структурний підрозділ передбачено у штатному розписі на 2019 рік.

На початку 2019 року Національним агентством актуалізовано внутрішні розпорядчі документи щодо проведення внутрішнього аудиту, а саме, затверджено новий Порядок здійснення внутрішнього аудиту в Національному агентстві (наказ від 25.02.2019 № 61), внесені зміни до Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження діяльності центрального апарату Національного агентства, здійснюється відбір об'єктів для проведення планових внутрішніх аудитів та визначається періодичність проведення таких аудитів (наказ від 25.02.2019 № 63).

На підставі затверджених Головою Національного агентства планів діяльності на I та II півріччя 2018 року проведено два аудити, у 2019 проведено один і один розпочато. За результатами проведених аудитів керівництву Національного агентства надано висновки та рекомендації щодо усунення та недопущення в подальшому виявлених порушень і недоліків та вдосконалення системи внутрішнього контролю.

Таким чином, з моменту створення Національним агентством розроблено внутрішні нормативні документи, які регулюють діяльність внутрішнього аудиту, впродовж 2018 року та за 9 місяців 2019 року проведено три аудити, за результатами яких розроблені заходи щодо усунення виявлених недоліків, контроль за виконанням яких належним чином не здійснювався.

ВИСНОВКИ

1. Національним агентством не забезпечено законності прийняття управлінських рішень, продуктивності та економності використання бюджетних коштів на керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

Упродовж 2017–2018 років та 9 місяців 2019 року Національним агентством використано 186118,3 тис. грн коштів загального фонду держбюджету, з яких 6413,8 тис. грн – з порушенням норм чинного законодавства та укладених договорів, непродуктивно та неекономно.

В порушення норм статей 20 та 35 Закону України «Про публічні закупівлі», проведено переговорну процедуру та укладено договори на оплату послуг з охорони орендованого приміщення, на виконання яких у 2018 році та за 9 місяців 2019 року використано 1926,0 тис. гривень. З недотриманням норм

чинного законодавства використано 420,2 тис. грн при розрахунках з працівниками за службові відрядження.

Неекономно використано 2021,2 тис. грн на оплату робіт з поточного ремонту орендованих приміщень без погодження орендодавця і власника та 177,7 тис. грн на придбання вживаних меблів.

Непродуктивно використано 1673,7 тис. грн, що сплачено ДП «Спецагро» без відповідних підтвердних документів, які обґрунтовують надання відповідних послуг, та 195,0 тис. грн сплачено за розроблення технічного завдання на створення програмного забезпечення, якого фактично немає.

2. Нормативно-правове та організаційне забезпечення виконання функцій з обліку, управління арештованими активами, переданими Національному агентству в управління, та Єдиний державний реєстр не сформовано, що не дає достатніх правових підстав здійснювати повноваження.

2.1. Відповідно до Закону № 772 Національне агентство є підзвітним Верховній Раді України, проте, з моменту створення, жодного разу не звітувало, оскільки порядок складання та зміст такої звітності нормативними актами не унормовано.

2.2. В порушення статті 12 Закону № 772 незалежна щорічна зовнішня оцінка діяльності Національного агентства не здійснюється, оскільки комісія із зовнішнього контролю у складі трьох осіб по одному представнику від Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України до цього часу не створена.

Нестворення комісії із зовнішнього контролю, головною метою діяльності якої є здійснення незалежної зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства, спричинило відсутність механізму контролю за ефективною роботою Національного агентства та прийняттям ним дієвих управлінських рішень.

2.3. Унаслідок ненадання Національним агентством Міністерству фінансів України пропозиції щодо унормування обліку арештованих активів не розроблено та не затверджено Міністерством фінансів України національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку щодо обліку арештованих активів, переданих Національному агентству в управління.

2.4. Національним агентством не забезпечено затвердження Положення про Єдиний державний реєстр, порядок його формування та ведення.

2.5. Національним агентством не забезпечено організацію здійснення рецензування звітів про оцінку майна.

3. Національне агентство не забезпечило своєчасного і повного виконання визначених Кабінетом Міністрів України щорічних організаційних заходів.

3.1. Структура та штатний розпис апарату Національного агентства були затверджені із запізненням та постійно коригувалися, що не сприяло належному виконанню функцій агентства.

3.2. Як засвідчив аудит, у складі центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом двом профільним управлінням з виявлення, розшуку та менеджменту активів передбачено третину від штатного персоналу, решта виконують адміністративно-управлінські функції. Структурний підрозділ, на який покладено функції з контролю за ефективністю управління активами, до структури введено у 2019 році.

3.3. Станом на 01.10.2019 штат центрального апарату Національного агентства укомплектовано на 61 відс., міжрегіональних територіальних управлінь – на 15 відс. від визначеної законодавством загальної чисельності.

3.4. Затвержені положення про функціональні структурні підрозділи апарату Національного агентства ідентичні, не відображають розподіл їхніх повноважень і відповідальності, а положення про відділи однакові і фактично дублюють за своїм наповненням положення відповідного управління.

3.5. На 2019 рік склад шести міжрегіональних територіальних управлінь визначено Національним агентством у кількості 84 працівників (по 14 працівників у кожному), тоді як постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85 їх чисельність визначена у кількості 240 держслужбовців.

Станом на 30.09.2019 фактична чисельність працівників міжрегіональних територіальних управлінь становила 36 осіб, що унеможлиблює виконання визначених функцій у повному обсязі.

Крім того, кожне з шести міжрегіональних територіальних управлінь, як самостійна юридична особа, у своєму складі мають по 6 працівників, які виконують адміністративно-управлінські функції. Виконання таких функцій, за умов позбавлення міжрегіональних територіальних управлінь статусу самостійних юридичних осіб, можливе центральним апаратом Національного агентства, що дозволить оптимізувати витрати та забезпечить ефективний контроль за використанням міжрегіональними територіальними управліннями видатків державного бюджету.

4. Показник виконання Національним агентством визначених Кабінетом Міністрів України у планах пріоритетних дій Уряду завдань та заходів є вкрай низьким і становить 37 відс. (із 19 виконано 7 заходів). У 2017 році Національним агентством виконано три з восьми заходів, у 2018 році – три з п'яти заходів, а станом на 01.10.2019 з шести виконано лише один захід.

У результаті Національним агентством не забезпечено своєчасного виконання однієї з головних своїх функцій – формування та ведення Єдиного державного реєстру, а також ефективного управління коштами, виділеними на його створення, у сумі 134772,7 тис. гривень.

Планом пріоритетних дій Уряду на 2017 рік, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275, формування та ведення згаданого реєстру передбачалось на березень – грудень 2017 року. У зв'язку з невиконанням Національним агентством зазначеного плану Кабінетом Міністрів України Планом пріоритетних дій Уряду на 2018 рік, затвердженим розпорядженням від 28.03.2018 № 244, визначено новий термін – листопад

2018 року. Разом з тим дослідна експлуатація Єдиного державного реєстру розпочата в грудні 2019 року.

Національним агентством у 2018 році використано 3,7 відс. від загального обсягу коштів (139922,9 тис. грн), визначених у паспорті бюджетної програми на заходи з інформатизації, в т. ч. на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру. На 2019 рік на заходи з інформатизації, в т. ч. на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру, передбачено 53230,0 тис. грн, тобто у 2,6 раза менше попереднього року.

5. Мінфін та Національне агентство не забезпечили належного планування видатків державного бюджету на керівництво та управління у сфері виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

У порушення вимог Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, Мінфін довів Національному агентству за КПКВК 6431010 лімітну довідку про бюджетні асигнування на 2017 рік – 13.01.2017, на 2019 рік – 14.12.2018, тобто пізніше встановленого терміну на 7 днів кожного року.

Кошториси та плани асигнувань кожного року неодноразово коригувались, що свідчить про неналежне планування видатків. У результаті із передбачених на 2017–2018 роки та 9 місяців 2019 року у державному бюджеті для забезпечення функціонування Національного агентства 450,5 млн грн використано лише 41,3 відсотка, оскільки кошти, виділені на заходи з інформатизації, в т. ч. на створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру, не використано.

6. Паспорти бюджетної програми не містять повної інформації про видатки за бюджетною програмою, результативні показники визначалися без дотримання Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, що унеможливує здійснення реального моніторингу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів на їх підставі.

Мета бюджетної програми визначена як реалізація державної політики у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, є процесом, який не відображає чітких, реальних та досяжних цілей, яких необхідно досягти при виконанні бюджетної програми, що ускладнює контроль за ефективністю використання бюджетних коштів.

7. Національним агентством не забезпечено на належному рівні управління арештованими активами, а відсутність систематизованого їх обліку та невизначеність алгоритму дій і контрольних заходів відповідальних працівників створює корупційні ризики щодо кожного операційного процесу та призводить до виникнення помилок або зловживань.

Рішення щодо відбору управителів та реалізаторів активів приймалися Тендерним комітетом Національного агентства без належних повноважень та з порушенням вимог чинного законодавства України.

Керівництвом Національного агентства приймалися незаконні управлінські рішення щодо зміни керівництва господарських товариств, корпоративні права яких арештовано.

Внаслідок неналежного виконання функцій Національним агентством щодо ефективності управління активами, переданими в управління управителям за договорами управління, комерційні організації, які визначалися управителями активів, використовували арештовані активи безоплатно, при цьому до державного бюджету кошти від управління активами не спрямовувалися.

8. Національне агентство не забезпечило належну організацію внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Розроблені внутрішні нормативні документи мали формальний характер, як наслідок, результати здійснення внутрішнього контролю Національним агентством не були дієвими. Організацію роботи внутрішнього аудиту у Національному агентстві фактично розпочато з 2018 року. Впродовж 2018 року та за 9 місяців 2019 року проведено всього три аудити, за результатами яких розроблені заходи щодо усунення виявлених недоліків, контроль за виконанням яких належним чином не здійснювався.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, у порядку інформування надіслати Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України та рекомендувати:

3.1. Визначити представника від Кабінету Міністрів України до складу комісії із зовнішнього контролю, яка має здійснювати незалежну зовнішню оцінку діяльності Національного агентства;

3.2. Доручити Національному агентству розробити проект порядку ведення обліку та застосування рахунків балансового/позабалансового обліку

щодо активів, переданих в управління, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні, з урахуванням особливостей діяльності Національного агентства, та подати його на розгляд і затвердження Міністерству фінансів України.

3.3. Затвердити порядок відбору Національним агентством управителів для здійснення управління арештованими активами.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, надіслати Національному агентству та рекомендувати:

4.1. Розробити та подати на розгляд і затвердження Міністерству фінансів України проєкт порядку ведення обліку та застосування рахунків балансового/позабалансового обліку щодо активів, переданих в управління, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні, з урахуванням особливостей діяльності Національного агентства;

4.2. Розробити та подати на затвердження Кабінету Міністрів України проєкт порядку відбору Національним агентством управителів для здійснення управління арештованими активами;

4.3. Забезпечити затвердження Положення про Єдиний державний реєстр, порядок його формування та ведення;

4.4. Виконати роботи із створення і впровадження комплексної системи захисту інформації та ввести в промислову експлуатацію Єдиний державний реєстр;

4.5. Забезпечити належний контроль за ефективністю управління управителями активами та своєчасністю і повнотою сплати належних платежів до державного бюджету;

4.6. Забезпечити організацію здійснення рецензування звітів про оцінку майна;

4.7. З метою ефективного використання бюджетних коштів, передбачених на утримання міжрегіональних територіальних управлінь, розглянути питання перегляду їх статусу юридичних осіб і оптимізації у зв'язку із цим їх штатної чисельності та подати відповідні пропозиції Кабінету Міністрів України;

4.8. Забезпечити здійснення видатків для відшкодування орендодавцям витрат на утримання орендованих приміщень за обґрунтованими розрахунками;

4.9. Забезпечити дотримання Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм;

4.10. Забезпечити належну організацію внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, актуалізувати положення про структурні підрозділи та посадові інструкції співробітників Національного агентства згідно з вимогами чинного законодавства;

- 4.11. Вжити заходів щодо усунення усіх виявлених недоліків і порушень;
- 4.12. Поінформувати Рахункову палату про стан усунення виявлених недоліків і порушень.

Член Рахункової палати

І. М. Яремчук